

УДК 595.78 (477.83)

Еколого-фауністичний огляд нолід (Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera) фауни України

Ю. М. Геряк¹, О. В. Жаков², І. Ю. Костюк³, В. М. Сергієнко⁴

¹ Львівське відділення Українського ентомологічного товариства (Україна)

² Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді (Україна)

³ Зоологічний музей Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Україна)

⁴ ВАТ «КП ОТІ» (Україна)

Ecological Faunistic Review of Nolidae (Noctuoidea, Lepidoptera) of Ukraine — Geryak, Yu., Zhakov, A., Kostjuk, I., Sergienko, V. — The results of the ecological faunistic studies of Nolidae (Noctuoidea, Lepidoptera) of fauna of Ukraine are presented. Now the taxonomic list of Nolidae of Ukraine consists of 24 species belonging to 7 genera and 2 subfamilies. In particular, 4 species: *Meganola kolbi*, *Nola ronkayorum*, *Nycteola svecicus* and *N. kuldzhana* are recorded on the territory of Ukraine for the first time. Among them *Nycteola svecicus* is also first discovered in the Carpathian region. Moreover 9 species are registered in Volyn region for the first time, 5 in Cherkasy, 3 in Vinnytsia, Donetsk and Khmelnytsky, 2 in Zhytomyr, Mykolaiv, Sumy and Ternopil, and 1 in Kyiv, Kirovograd, Lviv, Kherson and Chernivtsi regions. It was found that among Nolidae of fauna of Ukraine xerothermophilic ecotonic forest-steppe and forest-meadow species are prevailing. The vast majority of Nolidae species of fauna of Ukraine are dendro- and tamnophagous and develop on the plants of the Salicaceae and Fagaceae families, rarely on the Rosaceae family. An oligophagy dominates among dendro-tamnophagous while polyphagy dominates among hortophagous species. Bivoltine annual cycle is inherent for the majority of Nolidae of Ukraine. On the territory of Ukraine 11 species of Nolidae are stenobionts, narrow local and vulnerable and therefore need special protection.

Key words: Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera, distribution, new records, fauna, Ukraine.

Вступ

Систематичне положення нолід або прядок карлуватих (Nolidae Bruand, 1846), протягом останнього століття трактувалося різними авторами неоднаково. У багатьох працях їх розділяли між іншими родинами або розглядали як окрему родину Nolidae у надродині совкових (Noctuoidea) [129, 131, 137, 143, 160, 171, 182, 183]. Зрештою, на основі фізіологічних та молекулярних досліджень встановлено, що вони становлять окрему чітко відокремлену родину [182, 184].

Загалом, у світовій фауні налічується понад 3000 видів нолід, з яких у Європі зареєстровано 41 вид, що належить до 7 родів і 2 підродин [128]. Для фауни України у різних літературних джерелах до початку наших досліджень було наведено 20 видів Nolidae. Зважаючи на донедавна невизначене систематичне положення нолід у різних вітчизняних працях, види підродини Chloerhoriginae трактували як представників родини совок (Noctuidae s. l.) і вони входили до фауністичних опрацювань стосовно даної групи [56, 57, 70 та ін.]. Натомість, про підродину Nolinae, яка є найбагатшою за видовим складом серед нолід і раніше розглядалась як окрема родина, інформації з території України дуже мало. Узагальнених фауністичних зведень стосовно нолід фауни України дотепер взагалі не було.

Матеріал та методика

В основу публікації лягли матеріали, зібрані авторами у різних регіонах України, а також колекційні матеріали, люб'язно надані колегами ентомологами та колекціонерами — аматорами. Також були опрацьовані матеріали фондів колекцій лускокрилих Зоологічного музею

Corresponding author address: Lviv Department of the Ukrainian Entomological Society; Teatral'na St. 18, Lviv, 79005 Ukraine; e-mail: yu.ger@ukr.net

Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі — кол. ЗМКУ¹) та Державного природознавчого музею НАН України (далі — кол. ДПМ²). Крім того, були опрацьовані та узагальнені дані з усіх відомих літературних джерел, у яких наявна інформація стосовно досліджуваних таксонів з території України.

Польові дослідження, зокрема, збір матеріалу проводили згідно загальноприйнятих методик [152]. Найбільш уживаним та найрезультативнішим був метод приваблювання до штучних джерел світла (збір на світлопастки та освітлений екран). Крім того, імаго ловили на квітах, зокрема навесні на вербових котиках і приваблювали на принаду (сферментований розчин фруктів з вином або пивом) вночі та збирали сплячими вдень. Також збирали передімагінальні стадії з наступним виведенням у лабораторних умовах імаго. Разом з тим, постійно вели візуальні спостереження.

Визначення зібраного матеріалу проводили за допомогою сучасних джерел [128, 134], здебільшого за зовнішніми ознаками. У випадках з близькими та морфологічно дуже подібними видами — також за особливостями будови геніталій, для чого було зроблено відповідні мікропрепарати.

У роботі прийнято сучасну систематику групи [128, 182].

Загальну характеристику ареалів та трофічних зв'язків окремих видів наведено згідно з літературними даними [70, 127, 128, 159, 134]. Характеристику поширення, екологічних переваг, відносної чисельності та фенології окремих видів в Україні вказано на основі власних спостережень та аналізу літературних джерел.

Результати та обговорення

На основі опрацювання зібраних матеріалів, а також лепідоптерологічних колекцій та літературних джерел, на території України зареєстровано 24 види з 7 родів і 2 підродин родини Nolidae. Серед них 4 види — *Meganola kolbi*³, *Nola ronkayorum*, *Nycteola svecicus* та *N. kuldzhana* — вперше виявлені у лепідоптерофауні України (Рис. 1–4). При тому *Nycteola svecicus* також вперше знайдений у Карпатському регіоні. Крім того, 9 видів вперше зареєстровано у Волинській області (*Meganola strigula*, *M. albula*, *Nola aerugula*, *N. confusalis*, *N. cristatula*, *N. cucullatella*, *Nycteola revayana*, *N. degenerana*, *N. asiatica*), 5 — у Черкаській (*Meganola strigula*, *M. albula*, *Nola aerugula*, *N. cicatricalis*, *N. confusalis*), по 3 — у Вінницькій (*Meganola strigula*, *M. albula* і *Nola aerugula*), Донецькій (*Meganola albula*, *Nola aerugula*, *Garella musculana*) і Хмельницькій (*Meganola albula*, *Nola aerugula*, *N. cicatricalis*), по 2 — у Житомирській (*Meganola strigula*, *Nola aerugula*), Миколаївській (*Nola cicatricalis*, *N. cristatula*), Сумській (*Nycteola revayana* і *N. degenerana*) і Тернопільській (*Meganola albula*, *Nycteola asiatica*) та по 1 — у Київській (*Nycteola eremostola*), Кіровоградській (*Nycteola eremostola*), Львівській (*Nycteola asiatica*), Херсонській (*Nola aerugula*) і Чернівецькій (*Nycteola asiatica*) областях.

За екологічними перевагами, серед Nolidae фауни України домінують види ксеротермофільного комплексу, яких разом 11 (5 ксеротермофілів і 6 мезо-ксеротермофілів). Дещо менше — 8 видів належать до гігрофільного комплексу. При тому 6 з них є гігротермофілами. Решта 5 видів належать до мезофільного комплексу. Переважна більшість видів Nolidae фауни України є мешканцями екотонних лісо-лучних та лісостепових біотопів. Лише 6 видів приурочені до лісових біотопів, хоча також трапляються у екотонах.

Більшість видів з родини Nolidae на території України протягом року розвиваються у двох поколіннях.

Трофічні зв'язки відомі для усіх видів нолід фауни України, крім *Nola ronkayorum* та *Nycteola kuldzhana*, преімагінальні стадії яких досі залишаються недослідженими. Загалом, усі ноліди

¹ Акроніми дано згідно з працею І. Загороднюка та І. Шидловського [41].

² У роботі не наводимо колекційні екземпляри невідомого походження — без етикеток, або тільки з прізвищем автора збору.

³ Повні таксономічні назви наведені у систематичному списку нижче.

трофічно пов'язані з покритонасінними рослинами, а *Nola cicatricalis* також може розвиватися на лишайниках. Переважна більшість видів є оліго- та полідендротамнофагами, розвиваються на видах рослин з родин Salicaceae та Fagaceae і, меншою мірою, на Rosaceae. Хортофагами є 4 види (1 олігохортофаг і 3 поліхортофаги), 3 види є полідендротамнохортофагами і 1 — монодендротамнохортофаг.

Частина видів Nolidae фауни України є стенобіонтними і вузьколокально поширеними та, як наслідок, особливо вразливими. Це, зокрема, такі види, як: *Meganola kolbi*, *M. togatulalis*, *Nola ronkayorum*, *N. cristatula*, *N. chlamitulalis*, *N. subchlamydula*, *Nycteola degenerana*, *N. eremostola*, *N. kuldzhana*, *N. siculana* та *N. svecicus*. Більшість з них знаходяться на межі свого ареалу. Для останніх двох, в минулому десятилітті взагалі відзначене різке скорочення чисельності по всьому ареалу [128]. Усі вищевказані види потребують особливої охорони. Проте, жоден представник родини Nolidae не занесений до Червоної книги України [113]. Лише 1 вид — *Nycteola siculana*, як вразливий та локально поширений на Закарпатті, занесений до Червоної книги Українських Карпат [114].

Нижче наведено анотований систематичний список видів родини Nolidae фауни України.

Родина **Nolidae** Bruand, 1846
Підродина **Nolinae** Bruand, 1846
Рід ***Meganola*** Dyar, 1898

Meganola kolbi (Daniel, 1935)

Матеріал: А. Р. Крим, Сімферопольський р-н, ок. с. Краснолісся, б. Тавельчук, 23.05.2007 — 1 ♂ (Савчук В. В.), 22.08.2009 — 1 ♂ (Жаков О. В., Мушинський В. Г.), 23.08.2009 — 1 ♂ (Савчук В. В.), 22–25.05.2013 — 9 ♀ (Савчук В. В., Кайгородова Н. С.); Феодосійський р-н, смт. Курортне, біостанція Карадазького П. З., 23.07.2011 — 1 ♂ і 13.07.2013 — 1 ♀ (Бідзіля О. В.); Ялтинська міськрада, ок. смт. Гаспра, 01.08.2006 — 1 ♀ (Андріанов О. В.) (Рис. 1).

Середземноморський ксеротермофільний лісостеповий вид, локально поширений на Балканах, у Карпатському регіоні та Туреччині. Вперше зареєстрований на території України. Преферує ксеротермні чагарникові діброви на карстових породах. Бівольтинний; літ імаго у травні та липні-серпні. Гусінь вузький олігодендрофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.); зимує. Заляльковується на галузці кормової рослини у човникоподібному коконі.

Meganola strigula ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Nowicki, 1860: 119; Garbowski, 1892: 926; Hormuzaki, 1897: 313; Brunicki, 1909: 24; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Brunicki, 1911: 93; Хранович, Богацький, 1924: 12; Совинський, 1927: 403; Жихарев, 1928: 304; Romaniszyn, Schille, 1930: 142; Лебедев, 1937: 40; Kremky, 1937: 124; Adamczewski, 1939: 180; Шелюжко, 1941: 25; Будашкин, 1987: 55; Ефетов, Будашкин, 1990: 57; Плющ, Шешурак, 1997: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Будашкин, 2004: 360; Геряк, 2009: 178; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 39; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 69; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318; Халаим, 2013: 160; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, м. Іллінці, 09.06.1905 — 1 екз. (Совинський В. В., кол. ЗМКУ); Ямпільський р-н, ок. с. Біла, 01.06.2012 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Волинська обл.**, Любешівський р-н, ок. с. Сваловичі, 02–04.07.2005 — 2 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); Шацький р-н, ок. с. Світазь, 27.06.2014 — 1 екз. (Чорний Т. З.); **Донецька обл.**, Слов'янський р-н, ок. с. Богородичне, 01–19.05.2013 — 1 екз. (Мартинів Вч. В.); **Житомирська обл.**, Любарський р-н, с. Мотовилівка, 30.05.1910 — 1 екз., 03.06.1910 — 1 екз., 06.06.1910 — 1 екз., 07.06.1910 — 1 екз. (Трусевич П. І., кол. ЗМКУ); Радомишльський р-н, с. Мар'янівка, 20–26.07.1936 — 1 екз. (Шелюжко Л. А., кол. ЗМКУ); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, 16–17.06.2013 — 2 екз. (Андріанов О. В.); ок. м. Берегово, ур. Ардов, 30.07.2009 — 1 екз., 16–17.08.2009 — 4 екз., 21, 25 і 26.08.2009 — 3 екз., 03.08.2010 — 1 екз., 16.07.2011 — 2 екз., 15–16.08.2011 — 8 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 27.06.2009 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Великоберезнянський р-н, ок. смт. Великий Березний, 17–20.05 і 10.06.2013 — 2 екз., 20.08.2014 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 30.05–03.06.2011 — 1 екз., 27–30.06.2011 — 5 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 3 екз., 30–31.07.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 27–29.07.2011 — 10 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Кармишев Ю. В.), 20–25.06 і 26–29.07.2012 — більше 20 екз. (Геряк Ю. М.); Рахівський р-н, ок. с. Луг, 30.06.2009 — 10 екз. (Геряк Ю. М.);

ур. Кузій, 05–06.07.2008 і 27–28.06.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. м. Рахів, 29–30.06.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.); Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, 13.08.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); г. Плішка, 650 м н.р.м., 04–05.06.2011 — 15 екз., 22–23.08.2014 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); м. Ужгород, 14.08.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина Нарцисів, 19.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Старі Кути, 30.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Київська обл.**, Ірпінська міськрада, смт. Ворзель, 06.07.1924 — 1 екз., 09.07.1924 — 1 екз., 05.07.1929 — 1 екз. (Лобоцький, кол. ЗМКУ); м. Київ, Голосіїв, 11.07.1932 — 1 екз., 11.06.1934 — 1 екз., 20.06.1934 — 1 екз., 24.06.1934 — 1 екз. і 12.08.1934 — 1 екз. (Лебедев А. Г., кол. ЗМКУ); Києво-Святошинський р-н, ок. с. Круглик, 23.05.2009 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 15.08.2008 і 22.05.2010 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); **Львівська обл.**, Пустомитівський р-н, ок. с. Липники, 30.06.2005 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Самбірський р-н, с. Ралівка, ???.07.2000 і ???.07.2001 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, ок. с. Верещиця, 23.06.2012 — 1 екз. (Андріанов О. В.); смт. Шкло, 25.06.1936 — 1 екз., 12.06.1937 — 1 екз., 13.08.1937 — 1 екз., 23.06.1938 — 1 екз., 30.06.1938 — 1 екз., 21.06.1939 — 1 екз., 25.06.1939 — 1 екз., 29.06.1939 — 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **Одеська обл.**, дорога Балта-Кодима, 14 км Пн-Зх м. Балта, 26.08.2011 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); **Полтавська обл.**, Зінківський р-н, ок. с. Романівка, 13.08.2011 — звичайний (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Шишакський р-н, ок. с. Баранівка, 14.08.2011 — звичайний (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Хмельницька обл.**, Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Субіч, 09.06.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); с. Цибулівка, 05.06.1924, ex. l. — 1 екз. і 10.07.1925 — 1 екз. (Храневич В. П., кол. ЗМКУ); **Черкаська обл.**, Черкаський р-н, ок. с. Ірдинь, 05.08.2014 — 1 екз. (Сергієнко В. М.).

Європейсько-Західноазійський мезо-ксеротермофільний екотонно-лісовий вид, поширений на більшій частині території Європи, від Іберійського півострова на північ до Південної Скандинавії, на схід до Уралу та Малої Азії. На території України відомий з Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької та Чернігівської областей і Криму. Вперше виявлений у Вінницькій, Волинській, Житомирській і Черкаській областях. Населяє листяні та мішані ліси за участю дуба, преферує екотонні ділянки — узлісся, галявини, вирубки тощо. Бівольтинний; літ імаго у травні-червні та липні-серпні. Гусінь, за одними даними [127, 128, 159] — вузький олігодендрофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.), за іншими [84] — полідендротамнофаг на дубі (*Quercus* sp.), липі (*Tilia* sp.) і терні (*Prunus* sp.); зимує. Заляльковується на галузці кормової рослини у човникоподібному коконі.

Meganola togatalalis (Hübner, 1798)

Viertl, 1872: 61; Klemensiewicz, 1894: 174; Viertl, 1897: 93; Klemensiewicz, 1898: 127; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Romaniszyn, Schille, 1930: 141; Adamczewski, 1939: 180; Шеложко, 1941: 25; Soltys, 1948: 61; Зеленская, 1961: 23; Барсов, 1968: 174; Зеленская, 1977: 74; Будашкин, 1987: 55; Ефетов, Будашкин, 1990: 57; Плющ, Шешурак, 1997: 75; Біздія та ін., 2001: 96; Будашкин, 2004: 360; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 37; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 69; Геряк, Дем'яненко, Коновалов, 2013: 12; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318.

Матеріал: **Житомирська обл.**, м. Житомир, 10.06.1915 — 1 екз. і 16.06.1915, ex. l. — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 06.07.2011 — 10 екз. і 18.07.2013 — 15 екз. (Мушинський В. Г.); м. Київ, Пуца-Водиця, 22.06.1939, ex. p. — 1 екз. (Єрмоленко В. М., кол. ЗМКУ); м. Київ, Святошин, 12.07.1909 — 1 екз. (Трусевич П. І., кол. ЗМКУ); Макарівський р-н, ок. с. Мар'янівка, 14.08.2010 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); **Луганська обл.**, Антрацитівський р-н, ок. с. Дякове, 18.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); **Львівська обл.**, м. Львів, 03.06.1938 — 1 екз. (Островський Б., кол. ЗМКУ); Яворівський р-н, смт. Шкло, 21.06.1939 — 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **А. Р. Крим**, Феодосійський р-н, смт. Курортне, біостанція Карадазького П. З., 01.08.1998 — 1 екз. (Рутьян Є. В., кол. ЗМКУ), 28.05.2002, 19.08 і 30.08.2003, 02.08.2005 — 4 екз. (Будашкін Ю. І.).

Західнопалеарктичний мезо-ксеротермофільний лісостеповий вид, поширений у Північній Африці, майже по всій Європі, крім Скандинавії та Великої Британії, у Малій Азії. В Україні локально розповсюджений на території Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Полтавської та Херсонської областей і Криму. Населяє здебільшого ксерофільні лісостепові біотопи, надаючи перевагу ксеротермним розрідженим дібровам на піщаних та кам'янистих ґрунтах. На півдні і в Криму — бівольтинний, літ імаго у травні-червні та липні-серпні, на півночі — моновольтинний з імаго у червні-середині серпня. Гусінь, за одними даними [127, 128] — вузький олігодендрофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.), за іншими [84, 159] — полідендротамнофаг,

живе на дубах (*Quercus* sp.), зокрема на дубі скельному (*Quercus petraea*) і терні (*Prunus spinosa*); зимує. Заляльковується на галузці кормової рослини у човникоподібному кокони.

Meganola albula ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Nowicki, 1860: 120; Garbowski, 1892: 927; Hognuzaki, 1904: 445; Жихарев, 1928: 303; Катеринич, 1930: 74; Soltys, 1938: 268; Шелюжко, 1941: 25; Prüffer, 1948: 192; Плющ, Шешурак, 1997: 57; Бідзіля, Будашкін, 2004: 67; Будашкін, 2004: 360; Ключко, Северов, 2007: 122; Ключко, Матов, 2008: 114; Ключко, 2009 а: 219; Ключко, 2009 б: 231; Геряк, 2009: 178; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Халаїм, 2010: 270; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 36; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 69; Геряк, Стефурак, 2012: 113; Геряк, Дем'яненко, Коновалов, 2013: 12; Халаїм, 2013: 160; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: *Вінницька обл.*, Могилів-Подільський р-н, 5 км Пн-Сх с. Немія, 19.06.2011 — 6 екз. (Костюк І. Ю.); Ямпільський р-н, 1,3 км Пд с. Франківка, 16.07.2010 — 3 екз., 18.06.2011 — 2 екз. (Костюк І. Ю.); *Волинська обл.*, Любешівський р-н, ок. с. Сваловичі, 02–04.07.2005 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); смт. Турійськ, 07–08.07.2011 — 3 екз., 04–06.06 і 10–11.07.2013 — 2 екз., 30.06–09.07.2014 — 5 екз. (Войтко П. Л.); *Донецька обл.*, Краматорська міськрада, ок. смт. Біленьке, 14.06.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Дем'яненко С. О., Канарський Ю. В.); *Житомирська обл.*, м. Коростишів, 09.06.1903 — 1 екз. (Совинський В. Г., Цикал С. В.); *Закарпатська обл.*, Берегівський р-н, ок. с. Бене, 16–17.06.2013 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. м. Берегове, ур. Ардов, 14 і 19.06.2009 — 2 екз., 02.07.2009 — 2 екз., 05.07.2009 — 3 екз., 10.07.2009 — 1 екз., 25–30.07.2009 — 5 екз., 10–12.08.2009 — близько 10 екз., 15.08–13.09.2009 — 36 екз., 02.06.2010 — 1 екз., 08–23.06.2010 — 39 екз., 05, 09, 10, 13, 26 і 30.07.2010 — по 1 екз., 15–16.08.2011 — близько 20 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Іванівка, 10.08.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 09–13.06.2009 — 1 екз., 27–28.06.2009 — 2 екз. і 20–25.08.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Великоберезнянський р-н, ок. смт. Великий Березний, 06–07.07.2013 — 1 екз., 11.07.2013 — 3 екз., 16 і 24.07.2013 — 2 екз., 14.08.2013 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 30.05–03.06 і 27–30.06.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.), 03.07.2007 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Гренечко В. Я.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 27–29.07.2011 — 12 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Кармишев Ю. В.), 20–25.06.2012 — 3 екз. (Геряк Ю. М.), 26–29.07.2012 — 6 екз. (Геряк Ю. М.); Іршавський р-н, ок. с. Великий Раковець, ???.07.2009 — 3 екз. (Ажипа Є.); Рахівський р-н, ок. с. Луг, 30.06.2009 — 6 екз. (Геряк Ю. М.); ур. Кузій, 27–28.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, 29–30.06.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.); Тячівський р-н, ок. с. Мала Уголька, 25.06.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Ужгородський р-н, г. Плішка, 650 м н.р.м., 04–05.06.2011 — 9 екз., 23.08.2014 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); м. Ужгород, 14.08.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина нарцисів, 13.08.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); *Івано-Франківська обл.*, Косівський р-н, ок. с. Старі Кути, 03.07.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); *Київська обл.*, Богуславський р-н, ок. с. Хохітва, 28.08.2010 — 2 екз. (Цикал С. В.); Вишгородський р-н, ок. с. Воропаїв, 11.07.2009 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); ок. с. Демидів, 06.07.2011 — звичайний (Мушинський В. Г.); м. Київ, Бортничі, 02, 07 і 25.07.1927 — по 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 13.07.1997 — 2 ♂♂ (Сергієнко В. М.); *Луганська обл.*, Антрацитівський р-н, ок. с. Дякове, 18.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); ок. с. Михайлівка, 17.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); ок. смт. Нижній Нагольчик, 19.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); *Львівська обл.*, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 11.07.2008 і 20.07.2009 — 2 екз. (Андріанов О. В.); Золочівський р-н, ок. с. Стінка, ур. Лиса Гора, 24.07.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М.), 24.07.2012 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Мостиський р-н, ок. с. Заріччя, 03 і 15.07.2010 — 2 екз. (Андріанов О. В.); Самбірський р-н, ок. с. Ралівка, 06.07.2000 і ???.07.2001 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 11.09.2010 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, смт. Шкло, 20.07.1930, 20.06.1933, 09.07.1934, 20, 25 і 26.06, і 13.07.1937, 02, 06 і 16.07.1939 — по 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ), ур. Парашка, 25.06.1937 і 09.07.1938 — по 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); *Одеська обл.*, Балтський р-н, 4 км Пд-Зх м. Балта, 17.06.2011 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); Болградський р-н, 7 км Пд с. Виноградівка, берег оз. Ялпуг, 16.06.2011 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); *Тернопільська обл.*, Заліщицький р-н, ок. с. Лисичники, 13.09.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Мушинський В. Г.); *Хмельницька обл.*, Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Китайгород, 12–16.06.2011 — 5 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Субіч, 17–20.06.2011 — 10 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); *Черкаська обл.*, с. Христинівка, 19.07.???? — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); *Чернігівська обл.*, Ріпкинський р-н, ок. с. Ловинь, болото Замглай, 09–10.07.2011 — звичайний (Мушинський В. Г.).

Євразійський мезофільний лісо-лучний вид, поширений від Іберійського півострова, через майже всю Європу, Малу Азію, Іран, Сибір до Японії. В Україні був відомий з Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Рівенської, Сумської, Чернівецької та Чернігівської областей і Криму. Вперше виявлений у Вінницькій, Волинській, Донецькій, Тернопільській, Хмельницькій та Черкаській областях. Населяє різноманітні лісо-лучні та чагарникові біотопи, в лісах надає

перевагу екотонним ділянкам — просікам, узліссям та галявинам. Моновольтинний, літ імаго з червня по вересень. Гусінь, згідно одних джерел [84, 128] — поліхортофаг, розвивається на м'яті (*Mentha* sp.), чорниці (*Vaccinium* sp.), суниці (*Fragaria* sp.), перстачі (*Potentilla* sp.), сідачі (*Eupatorium* sp.); за іншими [127] — вузький олігохортофаг на малині й ожині (*Rubus idaeus*, *R. caesius* і *R. fruticosus*); зимує. Заляльковується на пагоні кормової рослини у човникоподібному коконі.

Рід *Nola* Leach, 1815

Nola aerugula (Hübner, 1793)

Klemensiewicz, 1894: 175; Klemensiewicz, 1898: 128; Hormuzaki, 1899: 208; Klemensiewicz, 1902: 53; Hormuzaki, 1904: 445; Brunicki, 1909: 25; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Klemensiewicz, 1913: 128; Stockl, 1922: 63; Совинський, 1927: 404; Жихарев, 1928: 304; Romaniszyn, Schille, 1930: 143; Лебедев, 1933: 62; Лебедев, 1935: 32; Kremky, 1937: 124; Лебедев, 1937: 40; Soltys, 1938: 268; Шелюжко, 1941: 25; Prüffer, 1948: 192; Ефетов, Будашкин, 1990: 58; Плющ, Шешурак, 1997: 57; Шешурак, 1998: 200; Шешурак, Вобленко, 1998: 138; Будашкин, 2004: 360; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 70; Халаім, 2013: 160; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318; Халаім, 2013: 110; Геряк, Канарський, Журавчак, Герасимов, 2014: 444; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, Могилів-Подільський р-н, ок. с. Немія, 17.07.2010 — 1 екз., 19.06.2011 — 6 екз. (Костюк І. Ю.); Ямпільський р-н, 1,3 км Пд с. Франківка, 16.07.2010 — 4 екз., 18.06.2011 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); **Волинська обл.**, Любешівський р-н, ок. с. Сваловичі, 02–04.07.2005 — 3 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); смт. Турійськ, 14.07 і 18–21.09.2011 — поодинокі екз., 09.07.2012 — 4 екз., 10–11.07.2013 — 3 екз. і 06–09.07.2014 — 3 екз. (Войтко П. Л.); **Донецька обл.**, Краматорська міськрада, ок. смт. Біленьке, 14.06.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Дем'яненко С. О., Канарський Ю. В.); Краснолиманський р-н, ок. с. Яцківка, 22.06–04.07.1997 — 1 екз. (Пак О. В.); **Житомирська обл.**, Ємільчинський р-н, ок. с. Радичі, 19.09.2012 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 19.07.2014 — звичайний (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); Малинський р-н, ок. с. Любавичі, 15–17.09.2010 — звичайний (Мушинський В. Г., Цикал С. В.), 27.09.2010 — 1 екз. (Цикал С. В.); Овруцький р-н, ок. с. Селезівка, 18.09.2012 — 1 екз. (Андріанов О. В.); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. м. Берегово, ур. Ардов, 15 і 21.06, 10 і 31.07.2009 — 4 екз., 15, 16, 26, 27, 29 і 30.08.2009 — по 1 екз., 01, 03 і 13.09.2009 — по 2 екз., 11, 12, 13, 18 і 22.06, 14, 15 і 20.07, і 17.11.2010 — по 1 екз., 16.07.2011 — 2 екз. і 15–16.08.2011 — 9 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 16 і 27–28.06, 09 і 26.08.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Великоберезнянський р-н, ок. смт. Великий Березний, 02–05.08.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 27–29.07.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Кармишев Ю. В.), 20–25.06.2012 — близько 10 екз. (Геряк Ю. М.), 26–29.07.2012 — 3 екз. (Геряк Ю. М.); Рахівський р-н, ок. с. Луг, 30.06.2009 — 5 екз. (Геряк Ю. М.); ур. Кузій, 29.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Ужгородський р-н, г. Плішка, 650 м н.р.м., 23.08.2014 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина нарцисів, 13–18.09.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Соколівка, 14–15.06.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Київська обл.**, Богуславський р-н, ок. с. Хохітва, 28.08.2010 — 2 екз. (Цикал С. В.); Бориспільський р-н, 5 км Пд с. Сошників, 28.08.2010 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); Бородянський р-н, ок. с. Блиставиця, 28.06.2012 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); ок. смт. Бородянка, 14.06.2012 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Костюк І. Ю.); Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 06.07.2011, 17.06.2012 — звичайний (Мушинський В. Г.); м. Київ, 06.07.1983 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Конча-Заспа, 27.09.2010 — 1 екз. (Цикал С. В.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 13.07.1997 — 1 екз., 27.06 і 08.08.2009 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); Ірпінська міськрада, ок. с. Гостомель, 05.09.1999 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Києво-Святошинський р-н, с. Віта Поштова, 06.07.1998 і 09.07.2005 — 2 екз. (Костюк І. Ю.); **Львівська обл.**, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 11.07.2008 і 11.07.2009 — 2 екз. (Андріанов О. В.); м. Львів, без дати — 9 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Мостиський р-н, ок. с. Заріччя, 03.07.2010 — 1 екз. (Андріанов О. В.); **Одеська обл.**, Болградський р-н, 7 км Пд с. Виноградівка, берег оз. Ялпуг, 16.06.2011 — 5 екз. (Костюк І. Ю.); **Херсонська обл.**, Цюрупинський р-н, ок. с. Пролетарка, 25.08.2011 — 5 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.), 06–07.06.2013 — 9 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Хмельницька обл.**, Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Китайгород, 13–14.06.2011 — 5 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Субіч, 17–20.06.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.), 09.06.2012 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); **Чернігівська обл.**, Новгород-Сіверський р-н, ок. с. Буда Вербівська, 19.07.2009 — 1 екз. (Кавурка В. В.); Ріпкинський р-н, ок. с. Ловинь, болото Замглай, 09.07.2011 — звичайний (Мушинський В. Г.); **А. Р. Крим**, Алуштинська міськрада, сел. Лаванда, 28.06.2008 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Бахчисарайський р-н, ок. с. Розове, 12.08.2010 — звичайний (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Білогірський р-н, 4,2 км Пд-Зх с. Голованівка, Молбайська котловина, 456 м н. р. м., 22.06.2010 — 4 екз. (Костюк І. Ю.); Феодосійський р-н, смт. Курортне, біостанція Карадазького П. З., 13.07.2013 — 1 екз. (Бідзіля О. В.). Крім того, у кол. ЗМКУ зберігаються близько 100 екз., зібраних у наступних пунктах: **Житомирська обл.**, м. Житомир, м. Коростишів, Черняхівський р-н, с. Некраші, Радомишльський р-н, с. Йосипівка, с. Мар'янівка (р. Тетерів); **Київська обл.**, м. Київ

(Голосіїв, Пуща-Водиця, Святошин), Києво-Святошинський р-н, м. Боярка, м. Ірпінь; *Львівська обл.*, Яворівський р-н, смт. Шкло; *Черкаська обл.*, Канівський П.З.; *А. Р. Крим*, Сімферопольський р-н, с. Краснолісса тощо.

Євразійський мезофільний лісо-лучний вид. Поширений від Іберійського півострова і Південно-Східної Англії через майже всю Європу і Сибір до Японії. На території України був відомий з Закарпатської, Запорізької, Київської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівенської, Сумської, Тернопільської, Чернівецької та Чернігівської областей і Криму. Вперше зареєстрований у Вінницькій, Волинській, Донецькій, Житомирській, Херсонській, Хмельницькій і Черкаській областях. Населяє різноманітні лучні, чагарникові та екотонні біотопи, зокрема узлісся та лісові галявини, пустища і вересовища, болота тощо. В Україні очевидно бівольтинний, літ імаго відбувається майже безперервно з червня до кінця вересня, а окремі особини трапляються до середини листопада. Гусінь полідендротамнохортофаг, розвивається на березі (*Betula* sp.), вербі (*Salix* sp.), дубі (*Quercus* sp.), осиці (*Populus tremula*), вільсі (*Alnus* sp.), чорниці (*Vaccinium myrtillus*), а також на різноманітних трав'янистих рослинах (*Hypericum* sp., *Fragaria* sp., *Potentilla* sp., *Rubus* sp., *Lotus* sp., *Medicago* sp., *Onobrychis* sp., *Trifolium* sp., *Vicia* sp., *Plantago* sp., *Taraxacum* sp. та ін.), живиться здебільшого відмерлими (зів'ялими) частинами рослин; зимує. Заляльковується зі споду листка або на корі кормової рослини у човникоподібному коконі.

Nola cicatricalis (Treitschke, 1835)

Nowicki, 1865: 178; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Совинський, 1927: 403; Жихарев, 1928: 304; Romaniszyn, Schille, 1930: 142; Kremky, 1937: 124; Шелюжко, 1941: 25; Будашкин, 1987: 55; Ефетов, Будашкин, 1990: 58; Плющ, Шешурак, 1997: 57; Будашкин, 2004: 360; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 70; Геряк, Дем'яненко, Коновалов, 2013: 12; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318.

Матеріал: *Житомирська обл.*, м. Житомир, 08.04.1914 — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ); Черняхівський р-н, ок. с. Некраші, 24.04.1898 — 1 екз., 03.05.1898 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); *Київська обл.*, Вишгородський р-н, с. Старосілля (тепер затоплене водами Київського вдсх), 10.05.1924 — 1 екз. (Шелюжко Л. А., кол. ЗМКУ); м. Київ, Голосіїв, 13.08.1935 — 1 екз. (Лебедев А. Г., кол. ЗМКУ); Макарівський р-н, ок. с. Мар'янівка, 25.04.1999 — 1 екз. (Сергієнко В. М.), 21–23.04.2014 — 5 екз. і 07.05.2014 — 3 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); Обухівський р-н, ок. с. Підгірці, 15.04.2009 — 3 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); *Миколаївська обл.*, Вознесенський р-н, 3 км Пд-Сх с. Трикрати, каньйон р. Мертвовод, 19.04.2010 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); *Хмельницька обл.*, Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Субіч, 08–11.05.2013 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); *Черкаська обл.*, м. Умань, 21.04.???? — 1 екз., 06.05.???? — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); *А. Р. Крим*, Алуштинський р-н, ок. с. Зеленогір'я, 16.04.2010 — більше 20 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); Бахчисарайський р-н, ок. с. Машино, ур. Тепе-Кермен, 04.05.2010 — 4 екз. (Герасимов Р. П., Геряк Ю. М., Сергієнко В. М., Троценко С. М.), 26.04.2011 — 5 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Білогірський р-н, 2 км Пн-Сх с. Мічуринське, 17.04.2010 — 4 екз. (Костюк І. Ю.); мис Март'ян, 01.05.2003 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); мис Меганом, 27.04.2011 — 5 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); ок. м. Судак, б. Арнаут-Кишласи, 19.05.2010 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Цикал С. В.); ок. м. Ялта, смт. Корейз, ур. Місхор, 01–02.05.2011 — 1 екз. (Ключко З. Ф.).

Амфіпалеарктичний мезо-ксеротермофільний лісостеповий вид, поширений у Південній та на півдні Центральної та Східної Європи, на Кавказі, у Туреччині та Сирії, а також на півдні Далекого Сходу Росії. В Україні локально поширений у Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Луганській, Львівській, Полтавській, Тернопільській та Чернігівській областях і Криму. Вперше зареєстрований у Миколаївській, Хмельницькій і Черкаській областях. Населяє різноманітні, здебільшого ксеротермні деревно-чагарникові біотопи, рідколісся, у Криму — гірські ліси, а особливо шибляки південного узбережжя. Моновольтинний, пізньовесняний вид, літ імаго відбувається у квітні-травні. Знахідка імаго у серпні (м. Київ, Голосіїв, 13.08.1935) вказує на можливість розвитку аномального другого покоління. Гусінь полідендротамнофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.), буці (*Fagus* sp.), березі (*Betula* sp.) та деяких розоцвітих (Rosaceae). За даними О. Матова і В. Кононенко [84], також ліхенофаг — на лишайниках (Lichenophyta). Заляльковується на галузці кормової рослини у човникоподібному коконі. Лялечка зимує.

***Nola confusalis* (Herrich-Schäffer, 1847)**

Wehrchratski, 1893: 196; Hormuzaki, 1897, 313; Klemensiewicz, 1898: 128; Brunicki, 1909: 24; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Stockl, 1911: 219; Stockl, 1922: 63; Совинский, 1927: 403; Катеринич, 1930: 74; Romaniszyn, Schille, 1930: 143; Білозор, 1931: 149; Kremky, 1937: 124; Soltys, 1938: 268; Шелюшко, 1941: 25; Площ, Шешурак, 1997: 57; Бидзиля, Будашкин, Жаков, 2002 (2003): 72; Будашкин, 2004: 360; Бідзіля та ін., 2006: 42; Бідичак, Сіренко, 2007 в: 112; Бідичак, Сіренко, 2007 а: 267; Бідичак, 2008 б: 43; Геряк, 2009: 178; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Геряк, Стефурак, 2012: 114; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, Немирівський р-н, 8 км Зх. смт. Брацлав, заплава р. Ястребинка, 03.05.2011 — 3 екз. (Костюк І. Ю.); **Волинська обл.**, смт. Турійськ, 01.05.2012 — 1 екз. (Войтко П. Л.); **Житомирська обл.**, Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 18.04.2014 — 1 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М.); Малинський р-н, ок. с. Любовичі, 07.05.2010 — 1 екз. (Мушинський В. Г., Цикал С. В.); **Закарпатська обл.**, Великоберезнянський р-н, ок. смт. Великий Березний, 29.04–20.05.2013 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 27–29.04.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Рахівський р-н, ок. с. Квази, 02.05.2007 — 1 екз.; ур. Кевелів, 03–08.05.2007 — поодинокі екз.; ок. с. Луг, 07.05.2008, вдень у буковому лісі — 2 екз.; ур. Кузій, 03.04–25.05.2007, 10.04–25.05.2008 і 15–27.04.2009 — звичайний (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, 24–27.04.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.); ок. с. Усть-Говерла, 07.05.2008 — 1 екз.; ок. с. Ясиня, ур. Кевелів, 03.05.2007 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Тячівський р-н, ок. с. Мала Уголька, 02–20.05.2007 і 12.04–24.05.2008 — нечисленний; **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Соколівка, 01.05.2009 — 1 екз. і 29–31.05.2013 — 4 екз. (Геряк Ю. М.); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 27.05.2013 — 1 екз. (Мушинський В. Г.), 14.05.2014 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); ок. м. Київ, Пуща-Водиця, 08.05.1979 і 08.05.1999 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); м. Київ, Чапаївка, 27.04.2014 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Цикал С. В.); Ірпінська міськрада, ок. смт. Коцюбинське, ур. Любка, 09.05.2014 — 1 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); Києво-Святошинський р-н, м. Боярка, 25.05.1918 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); Макарівський р-н, ок. с. Мар'янівка, 22.05.1999 — 1 екз. (Сергієнко В. М.), 21.04.2014 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 22.05.2010 — 1 екз. (Сергієнко В. М.), 20.05.2011 — 4 екз. (Костюк І. Ю.); **Львівська обл.**, Городецький р-н, ок. с. Підгайці, 01.05.2008 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Золочівський р-н, ок. с. Стінка, 30.04.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); м. Львів, без дати — 12 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 08 і 16.05.2006 — звичайний (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, ок. с. Верещиця, ур. Майдан, 26.04.2009 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. с. Дубровиця, ур. Мочарі, 14–15.05.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. смт. Івано-Франкове, 04–05.05.2006 — 5 екз. (Геряк Ю. М.); смт. Шкло, 30.04.1934 — 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); ур. Парашка, 07.05.1932 і 15.05.1933 — 2 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **Черкаська обл.**, Смілянський р-н, ок. с. Балаклія, 04.05.2013 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); м. Христинівка, 10.05.???? — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ).

Євразійський мезофільний екотонно-лісовий вид, ареал якого простягається від Західної Європи до Японії. В Україні був достовірно відомий з Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Чернівецької та Чернігівської областей. Вказівки з Криму [6, 15] потребують перевірки. Вперше зареєстрований у Волинській і Черкаській областях. Населяє широколистяні та мішані ліси, у Карпатах — переважно бучини. Моновольтинний пізньовесняний вид, літ імаго — у квітні-травні. Гусінь полідендротамнохортофа, розвивається на буці (*Fagus* sp.), грабі (*Carpinus* sp.), дубі (*Quercus* sp.), березі (*Betula* sp.), вільсі (*Alnus* sp.), липі (*Tilia* sp.), терні (*Prunus* sp.), глоді (*Crataegus* sp.), яблуні (*Malus* sp.), м'яті (*Mentha* sp.) тощо. Залялькується на галузці кормової рослини у човникоподібному кокони. Лялечка зимує.

***Nola ronkayorum* Beshkov, 2006**

Матеріал: **А. Р. Крим**, Алуштинська міськрада, ок. с. Лучисте, Пд.-Зх. схил г. Південна Демерджи, 27.04.2013 — 3 ♂ (Савчук В. В., Кайгородова Н. С.); Бахчисарайський р-н, ок. с. Машино, ур. Тепе-Кермен, 04.05.2010 — 2 ♂ (Герасимов Р. П., Геряк Ю. М., Сергієнко В. М., Троценко С. М.) (Рис. 2.); Сімферопольський р-н, ок. с. Краснолісся, поблизу б. Тавельчук, 19.05.2007 — 1 ♂, 18.04.2008 — 1 ♀, 01 і 03.05.2011 — 2 ♂ (Савчук В. В.).

Маловідомий, нещодавно описаний вид, що дотепер був відомий з Південно-Східної Болгарії, Центральної та Північно-Східної Туреччини. Вперше зареєстрований у Криму та Україні загалом. Зрештою, не виключено, що вказівки для Криму морфологічно подібного виду *Nola confusalis* (Herrich-Schäffer, 1847) [6, 15] могли відноситися саме до *Nola ronkayorum* Beshkov, 2006, через неправильне визначення екземплярів останнього, який на той час ще взагалі не

був описаний. У Болгарії — ксеротермофільний, моновольтинний пізно-весняний вид, з періодом лету імаго у квітні-травні [125]. Аутекологічні особливості виду в Україні залишаються невивченими. Імаго були виявлені у ксеротермних дубово-соснових рідколіссях на карстових породах. Преімагінальні стадії залишаються невідомими.

Nola cristatula (Hübner, 1793)

Garbowski, 1892: 927, 976; Werchratski, 1893: 196; Klemensiewicz, 1894: 175; Klemensiewicz, 1898: 128; Hormuzaki, 1904: 445; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Brunicki, 1911: 94; Schille, 1918: 121; Катеринич, 1930: 74; Romaniszyn, Schille, 1930: 144; Білозор, 1931: 149; Kremky, 1937: 124; Adamczewski, 1939: 180; Шелюжко, 1941: 25; Плющ, Шешурак, 1997: 76; Бідичак, 2008 б: 43; Геряк, 2009: 178; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 б: 630; Геряк, 2010 а: 131; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Халаїм, 2013: 160; Геряк, Канарський, Журавчак, Герасимов, 2014: 444; Ключко, Ключко, 2014: 500; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, м. Вінниця, 23.06.1924 — 1 екз. (Білозор, кол. ЗМКУ); **Волинська обл.**, смт Турійськ, 11.08.2010, 30.06, 08 і 14.07.2011, 10.07.2013 — 5 екз., 06–09.07.2014 — 19 екз. (Войтко П. Л.); **Житомирська обл.**, Черняхівський р-н, с. Некраші, 05.08.1908 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); **Закарпатська обл.**, Великоберезнянський р-н, ок. смт Великий Березний, 19 і 26.08.2011 — 2 екз., 12.07.2013 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 06–08.08.2011 — 1 екз.; Рахівський р-н, ок. с. Луг, ур. Кузій, 17–20.06.2008 — 1 екз., 08.07.2011 — 1 екз.; ок. с. Чорна Тиса, 09–11.07.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіресі, ур. Долина нарцисів, 18.06.2008 — 1 екз.; **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Старі Кути, 03.07.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Надвірнянський р-н, ок. с. Битків, 25.07.2008 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 06.07.2011 — 1 екз. (Мушинський В. Г.); м. Київ, 18.07.1906 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); Святошинський р-н, с. Віта Поштова, 09.05.1996 — 1 екз., 18.07.1997 — 1 екз., 28.06.1998 — 1 екз., 14.07.1998 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); Фастівський р-н, ок. с. Кошіївка, 05.07.1997 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Львівська обл.**, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 17.05.2008 і 11.07.2009 — 2 екз. (Андріанов О. В.); м. Львів, без дати — 4 екз. і Голоско, 30.04.???? — 2 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Самбірський р-н, с. Ралівка, 05–06.07.2000 і ???.07.2001 — по 2 екз., 12.07.2002 — 1 екз., 24–27.07.2004 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 05.09.2005 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Стрийський р-н, ур. Білецький ліс, 13.06.2007 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); **Миколаївська обл.**, Доманівський р-н, с. Прибужжя (Акмететка), 28.06.1938 — 1 екз. (Образцов М. С., кол. ЗМКУ).

Європейський гігрофільний лісо-лучний вид. Розповсюджений від Іберійського півострова через Південну та Центральну Європу на схід до Півдня європейської частини Росії. В Україні досі був відомий з Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Одеської, Рівенської, Тернопільської та Чернівецької областей. Вперше виявлений у Волинській та Миколаївській областях. Локально поширений у гігрофітних лісо-лучних і лучно-болотних біотопах, насамперед у високотравних заростях по берегах водойм і на низинних болотах. Моновольтинний літній вид, літ розтягнутий з кінця квітня до початку вересня, проте переважна більшість імаго трапляються у липні. Зрештою, не виключено що в окремі роки може розвиватися два покоління. Широкий олігохортофаг, розвивається на м'яті водяній (*Mentha aquatica*) та самосилі гайовому (*Teucrium chamaedrys*). Гусінь зимує.

Nola chlamitulalis (Hübner, 1813)

Вучетич, 1917: 38; Будашкин, 1987: 55; Ефетов, Будашкин, 1990: 59; Будашкин, 2004: 360; Будашкин, 2006: 285; Геряк, 2010 б: 631; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Халаїм, 2010: 270; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 70; Ключко, Плющ, 2013: 112; Савчук, Кайгородова, 2013: 14; Халаїм, 2013: 110.

Матеріал: **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. м. Берегово, ур. Ардов, 30.07 і 10–12.08.2009 — 2 екз., 01–03.05.2011 — 4 екз., 15–16.08.2011 — 6 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 24–26.04 і 09.08.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 26–29.07.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Херсонська обл.**, Цюрупинський р-н, ок. с. Пролетарка, 02.05.2010 — 1 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М.); 30.04–02.05.2013 — 2 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); 10 км Пн-Сх с. Раденськ, 25.06.2010 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); **А. Р. Крим**, Бахчисарайський р-н, ок. с. Машино, ур. Тепе-Кермен, 04.05.2010 — 1 ♂ (Герасимов Р. П., Геряк Ю. М., Сергієнко В. М., Троценко С. М.).

Середземноморський ксеротермофільний лісостеповий вид, поширений від північного узбережжя Африки через південні регіони Європи до Північно-Західного Кавказу і Туреччини. В Україні дуже локально поширений у Вінницькій, Закарпатській, Запорізькій, Одеській, Херсонській областях і Криму. Населяє різноманітні ксеротермні лучно- та чагарниково-степові біотопи. Бівольтинний, літ імаго відбувається у кінці квітня-травні та наприкінці

липня-серпні. Гусінь поліхортофаг, розвивається на різноманітних трав'янистих рослинах, зокрема, на очанці жовтій (*Orphantha lutea*), скабіозі (*Scabiosa* sp.) та самосилі (*Teucrium* sp.). У Криму, в якості кормових рослин гусені відзначені також м'ята довголиста (*Mentha longifolia*) [98] і плакун верболистий (*Lythrum salicaria*) [21]. Заляльковується у човникоподібному коконі на листках чи стеблі кормової рослини. Лялечка зимує.

Nola subchlamydula Staudinger, 1871

Будашкин, 1987: 55; Ефетов, Будашкин, 1990: 59; Будашкин, 2004: 360; Будашкин, 2006: 285.

Матеріал: А. Р. Крим., ок. м. Судак, б. Арнаут-Кишласи, 22.05.2010 — 1 ♂ (Геряк Ю. М., Цикал С. В.).

Середземноморський ксеротермофільний лісостеповий вид, розповсюджений від північного узбережжя Африки через південь Європи до Близького Сходу та Туреччини. В Україні дуже локально поширений у Криму [15-17; 38]. Населяє кам'янисті степові та лісостепові біотопи. Бівольтинний, літ імаго у травні-червні та наприкінці липня-серпні. Поліхортофаг, розвивається на шавлії (*Salvia* sp.), самосилі гайовому (*Teucrium chamaedrys*), лаванді французькій (*Lavandula stoechas*) та кульбабі (*Taraxacum* sp.). Заляльковується у човникоподібному коконі на листках чи стеблі кормової рослини.

Nola cucullatella (Linnaeus, 1758)

Nowicki, 1860: 120; Viertl, 1872: 61; Werchratski, 1893: 196; Klemensiewicz, 1894: 175; Hormuzaki, 1897: 313; Viertl, 1897: 93; Brunicki, 1909: 24; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Romaniszyn, 1923: 38; Храчевич, Богацький, 1924: 12; Гроссгейм, Пятакова, 1928: 25; Жихарев, 1928: 303; Катеринич, 1930: 74; Romaniszyn, Schille, 1930: 140; Kremky, 1937: 124; Лебедев, 1937: 40; Soltys, 1938: 268; Шелюжко, 1941: 25; Кришталь, 1959: 126; Барсов, 1977: 106; Апостолов, 1981: 52; Ефетов, Будашкин, 1990: 58; Плющ, Шешурак, 1997: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Відичак, Сіренко, 2007 б: 179; Геряк, 2009: 178; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 34-35; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318; Халаим, 2013: 160; Ключко, Ключко, 2014: 500; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Волинська обл.**, Любешівський р-н, ок. с. Сваловичі, 02-04.07.2005 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); смт. Турійськ, 21.07.2010, 06.07.2011 і 01.07.2014 — 3 екз. (Войтко П. Л.); **Донецька обл.**, Краматорська міськрада, ок. смт. Біленьке, 14.06.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Дем'яненко С. О., Канарський Ю. В.); **Житомирська обл.**, м. Житомир, 24.06.1913 — 2 екз., 20.06.1914 — 1 екз., 15.06.1917 — 1 екз. і 09.07.1920 — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ), 24.06.1913 — 1 екз., 07.06.1914 — 1 екз., 13.06.1914 — 1 екз., 14.06.1914 — 1 екз. (Блеккер Р. Ф., кол. ЗМКУ); м. Коростень, ?? .06.1926 — 1 екз. (Вейдінгер); м. Радомишль, 05.06.1916, ex. p. — 1 екз. (кол. ЗМКУ); Червоноармійський р-н, с. Стара Рудня, 11.06.1915, ex. l. — 2 екз., 14.06.1915 — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ); Черняхівський р-н, с. Некраші, 11.07.1904 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. м. Берегово, ур. Ардов, 16.06, 26.07 і 15.08.2009 — по 2 екз., 17 і 21.08.2009 — 2 екз., 09 і 11.06.2010 — 2 екз., 18-20.06.2010 — 4 екз., 15-16.08.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 15.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Великоберезнянський р-н: ок. смт. Великий Березний, 16-23.06.2011 — 1 екз.; Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 17 і 25.06.2009, 27-29.07.2011, 20-25.06 і 26-29.07.2012 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); Рахівський р-н, ок. с. Луг, 30.06.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ур. Куйзі, 12.07.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, 26-28.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.); ок. с. Чорна Тиса, 09-13.07.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Ужгородський р-н, г. Плішка, 650 м н.р.м., 04-05.06.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина нарцисів, 18.06.2009 — 1 екз.; **Запорізька обл.**, м. Бердянськ, 01.06.1940 — 2 екз., 17.06.1940 — 1 екз. (Гулінов, кол. ЗМКУ); Вільнянський р-н, ок. с. Ясинувате, 03.06.2011, 31.07.2011, 19.06.2010 — поодинокі екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Куйбишевський р-н, ок. смт. Куйбишеве, 06-09.06.2011 — 1 екз. (Жаков О. В.); Розівський р-н, ок. с. Першотравневе, відділення Кам'яні Могили, Українського степового природного заповідника, 09.06.1996 — 1 екз. (Жаков О. В.), 11.06.2010 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Соколівка, 14-15.06.2012 — більше 20 екз. (Геряк Ю. М.); Надвірнянський р-н, ок. с. Зелена, 07-08.07.2006 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); с. Микуличин, без дати (кол. Свйонгкевича, ДПМ); **Київська обл.**, м. Буча 02.07.1927 — 1 екз. (Пустановитенко, кол. ЗМКУ); Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 17.06.2012 — 2 екз. (Мушинський В. Г.); м. Київ, 23.06.1917 — 1 екз., ?? .08.1917 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ), 29.06.1995 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Києво-Святошинський р-н, м. Боярка, 18.06.1917 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 14-19.06.2009 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Львівська обл.**, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 01.07.2009 — 2 екз. (Андріанов О. В.); м. Львів, без дати — 5 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Самбірський р-н, с. Ралівка, ?? .07.1997, 06.07.2000, 06.07.2001, 20-25.06.2007 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, смт Шкло, 30.07.1933 — 1 екз., 21.06.1937 — 1 екз., 24.06.1937 —

3 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **Одеська обл.**, 4 км Пд-Зх м. Балта, 17.06.2011 — 2 екз. (Костюк І. Ю.); **Хмельницька обл.**, м. Кам'янець-Подільський, 27.06.1923 — 1 екз., 10.07.1925 — 1 екз. (Храневич В. П., кол. ЗМКУ); Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Китайгород, 12–16.06.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Субіч, 17–20.06.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.), 09.06.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Черкаська обл.**, м. Христинівка, 19.06.???? — 1 екз., 23.06.???? — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); **Чернівецька обл.**, ок. м. Хотин, 09.07.2005 — 1 екз. (Андріанов О. В.).

Транспалеарктичний мезоксеротермофільний лісостеповий вид, поширений від північного узбережжя Африки через південь Європи, Кавказ, Близький Схід, Урал і Південний Сибір до півдня Далекого Сходу Росії. В Україні дотепер був відомий з Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівенської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей і Криму. Вперше виявлений у Волинській області. Трапляється у різноманітних екотонних та деревно-чагарникових біотопах, в тому числі антропогенних, особливо в старих садах. Моновольтинний літній вид, літ імаго від початку-середини червня до кінця серпня. Гусінь полідендротамнохортофаг, розвивається на розоцвітих (Rosaceae), зокрема, на терні (*Prunus spinosa*), сливі (*P. domestica*), глоді (*Crataegus* sp.), горобині (*Sorbus* sp.), яблуні (*Malus* sp.), а також на буці (*Fagus* sp.), дубі (*Quercus robur*), вільсі клейкій (*Alnus glutinosa*), березі (*Betula* sp.), грабі (*Carpinus* sp.), липі (*Tilia* sp.), м'яті (*Mentha* sp.) та ін.; зимує. Заляльковується у човникоподібному коконі на пагонах кормової рослини.

Підродина *Chloephorinae* Stainton, 1859

Рід *Vena* Billberg, 1820

Vena bicolorana (Fuessly, 1775)

Nowicki, 1860: 121; Viertl, 1872: 64; Werchratski, 1893: 196; Мелиоранский, 1897: 227; Viertl, 1897: 93; Hormuzaki, 1899: 208; Марков, 1902: 6; Brunicki, 1909: 25; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Klemensiewicz, 1913: 128; Сладковскій, 1915: 73; Вучетич, 1917: 38; Воскресенський, 1927: 140; Совинський, 1927: 418; Катеринич, 1930: 73; Розанов, 1930: 103; Федоров, 1930: 228; Romaniszyn, Schille, 1930: 355; Лебедев, 1937: 45; Adamczewski, 1939: 196; Soltys, 1948: 65; Кришталь, 1959: 126; Alberti, Soffner, 1962: 186; Ключко, 1963: 143; Ключко, 1972: 22; Барсов, 1977: 106; Ключко, 1978: 100; Апостолов, 1981: 52; Будашкин, Ключко, 1987: 19; Ключко, 1988: 377; Гамаюнова, 1994: 82; Ключко, 1995: 8; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 22; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 119; Ключко, 2002: 115; Ключко, Говорун, 2003: 37; Будашкин, 2004: 354; Будашкин, Иванов, Милованов, 2004: 90; Ключко, 2005: 28; Ключко, Матов, Северов, 2005: 147; Ключко, Шешурак, 2005: 151; Бідзіля та ін., 2006: 42; Ключко, 2006: 58; Ключко, Матов, Северов, 2006: 25; Барсов, Антоненко, Шешурак, 2007: 144; Дусь, 2007: 43; Ключко, Северов, 2007: 122; Ключко, 2008: 67; Геряк, 2009: 178; Геряк, Відичак, 2009: 42; Ключко, 2009 а: 219; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Матов, Халаим, 2009: 72; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 а: 131; Тищенко, 2010: 35; Szanyі, 2010: 39; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 42–43; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Kanarskiy, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Безуглий, 2012: 50; Szanyі, 2012: 14; Ключко, Ключко, 2014: 500; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, м. Козятин, 24.07.???? — 1 екз. (Шелюшко Л. А., кол. ЗМКУ); **Житомирська обл.**, м. Новоград-Волинський, 02 і 06.07.1902 — 2 екз. (Михайлов З., кол. ЗМКУ); Черняхівський р-н, с. Некраші, 06.07.1903 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, 16–17.06.2013 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. м. Берегово, ур. Ардов, 19.06, 04 і 13.07.2009 — по 1 екз., 24.07.2009 — 2 екз., 07, 11, 12 і 13.06.2010 — по 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Іванівка, 11.08.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Мужієво, 16 і 27–28.06.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ур. Чізой, 14.05.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Великоберезнянський р-н: ок. смт. Великий Березний, 16–23.06.2011 — 1 екз.; Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 1 екз., 26–27.06.2012 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Оклі-Гедь, 17.06.2009 — 1 екз., 20–25.06.2012 — близько 10 екз. (Геряк Ю. М.); Іршавський р-н, ок. с. Великий Раковець, 18.05.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Мукачівський р-н, ок. с. Зняцево, 12.06.2009 — 1 екз. (Панін Р. Ю.); ок. с. Нижній Коропець, 13.06.2009 — 1 екз. (Панін Р. Ю.); Рахівський р-н, ок. с. Луг, 30.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ур. Кузій, 25.05.2008, 27–28.06.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, 05–08.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.); Тячівський р-н, ок. с. Мала Уголька, 20.08.1984 і 02.08.1990 — звичайний (Ляшенко Є. К.), 01–10.06.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, 20.05.2009 — 1 ♂; г. Плішка, 650 м н.р.м., 04.06.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); м. Ужгород, 30.06.2008 — 1 ♂ (Геряк Ю. М.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина Нарцисів, ?? .06.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Старі Кути, 17.07.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, с. Старосілля, 07.07.1923 — 1 екз. (Совинський В., кол. ЗМКУ); м. Ірпінь, 20.05.1920 — 1 екз. (Балинський Б. І., кол. ЗМКУ); м. Київ, 13.06.1924 (Лобоцький А., кол. ЗМКУ), 21.07.1993 і 27.09.1995 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); Святошин, 20.07.1926 і 25.06.1929 — 2 екз. (Вайдингер Ф. Ф., кол. ЗМКУ); **Львівська обл.**, м. Львів — 1 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Сихів, 14.07.2005 —

2 екз. (Геряк Ю. М.); Мостиський р-н, ок. с. Заріччя, 15.07.2010 — 10 екз. (Андріанов О. В.); **Полтавська обл.**, Пирятинський р-н, с. Вікторія, 06.07.1915 — 1 екз. (Воскресенський М. М., кол. ЗМКУ); **Сумська обл.**, м. Суми, 04.07.2000 і 01.07.2001 — 2 екз. (Пархоменко В. В.); **Тернопільська обл.**, м. Бережани, 10.06.1902 — 1 екз. (Яросевич Я., кол. ЗМКУ); **Хмельницька обл.**, Кам'янець-Подільський р-н, ок. с. Оринін, 27.06.2005 — 1 ♀ (Андріанов О. В.); ок. с. Цибулівка, 01.06.1927 — 1 екз. (Храневич В. П., кол. ЗМКУ); **Черкаська обл.**, м. Умань, 31.05.????, ex larva — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); **Чернігівська обл.**, м. Новгород-Сіверський, ???.?.1914 — 1 екз. (Короткевич-Гладкий А., кол. ЗМКУ); **А. Р. Крим**, ????.1896 — 1 екз. (Совинський А., кол. ЗМКУ); Алуштинська міськрада, с-ще Лаванда, 20.06.2008 — 1 ♂ (Андріанов О. В.); Феодосійський р-н, смт. Курортне, біостанція Карадазького П. З., 17.06.2010 — 5 екз. (Канарський Ю. В.); Ялтинська міськрада, ок. смт. Гапра, 25.06.2008 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. смт. Сімеїз, 12.08.1910 — 1 екз. (Білев С., кол. ЗМКУ), 19–26.06.2009 — 3 екз. (Герасимов Р. П.).

Західнопалеарктичний мезоксеротермофільний екотонно-лісовий вид, розповсюджений від Марокко, Алжиру та Тунісу через більшу частину Європи і південь Росії до Туреччини, Закавказзя, Північного Ірану, Іраку, Лівану та Ізраїлю. В Україні відомий з Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівенської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей і Криму. Населяє дубові та мішані ліси з дубом, віддаючи перевагу ксерофітним розрідженим дібровам. Зазвичай моновольтинний, літ імаго у червні-липні. На півдні, а в окремі роки й на півночі може давати неповне друге покоління, з летом імаго у вересні. Гусінь, за одними джерелами [127, 128, 159] — вузький олігодендрофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.), за іншими [70, 84] — полідендротамнофаг на: дубі (*Quercus* sp.), буці (*Fagus* sp.), березі (*Betula* sp.), грабі (*Carpinus* sp.), ліщині (*Corylus* sp.), клені (*Acer campestre*) та ясені (*Fraxinus* sp.); зимує. Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, зі споду листків і на галузках кормової рослини, низько біля землі, часто і на стеблах трав.

Рід *Pseudoips* Hübner, 1822

Pseudoips prasinana (Linnaeus, 1758)

Nowicki, 1860: 121; Garbowski, 1892: 926; Werchratski, 1893: 196; Hormuzaki, 1897: 313; Viertl, 1897: 93; Hormuzaki, 1899: 208; Марков, 1902: 6; Brunicki, 1909: 25; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Brunicki, 1911: 94; Schille, 1911: 24; Ксенжопольський, 1915: 66; Сладковський, 1915: 73; Тушин, Раевский, 1915: 84; Храневич, Богацький, 1924: 25; Круліковський, 1926: 92; Храневич, 1927: 312; Жихарев, 1928: 303; Образцов, 1929: 39; Катеринич, 1930: 73; Romaniszyn, Schille, 1930: 355; Білозор, 1931: 180; Alexinschi, 1931: 172; Лебедев, 1933: 66; Лебедев, 1935: 35; Obratsov, 1936: 56; Лебедев, 1937: 45; Kremky, 1937: 162; Soltys, 1938: 294; Adamczewski, 1939: 196; Медведєв, 1950 а: 34; Медведєв, 1953: 85; Ключко, 1963: 143; Францевич, 1963: 96; Барсов, 1968: 175; Kljutschko, 1970: 45; Ключко, 1972: 21; Ключко, 1978: 97; Апостолов, 1981: 52; Ключко, Сметанин, 1981: 32; Ключко, 1988: 376; Корнилов, 1992: 7; Гамаюнова, 1994: 82; Ключко, 1995: 8; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 22; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Говорун, 2001: 26; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 120; Ключко, 2002: 115; Ключко, Говорун, 2003: 37; Ключко, Шешурак, 2004: 84; Ключко, 2005: 28; Ключко, Шешурак, 2005: 151; Бідзіля та ін., 2006: 42; Ключко, 2006: 58; Ключко, Матов, Северов, 2006: 25; Бідичак, Сіренко, 2007 в: 112; Дусь, 2007: 43; Ключко, Северов, 2007: 122; Бідичак, 2008 б: 44; Бідичак, 2008 а: 40; Ключко, 2008: 67; Геряк, 2009: 178; Геряк, Бідичак, 2009: 42; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, 2009 а: 219; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Матов, Халаім, 2009: 72; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 а: 129; Szanyi, 2010: 39; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 39; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Шешурак, Назаров, Пінчук, 2011: 252; Канарський, Геряк, Lyashenko, 2011: 150; Безуглий, 2012: 57; Геряк, Стефурак, 2012: 113; Геряк, Дем'яненко, Коновалов, 2013: 12; Геряк, Канарський, Журавчак, Герасимов, 2014: 444; Ключко, Ключко, 2014: 500; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: декілька сотень екз., зібраних та облікованих протягом останніх 10 років у багатьох пунктах усіх адміністративних областей і Криму.

Євразійський мезофільний екотонно-лісовий вид, широко розповсюджений від Західної Європи, через Урал, Центральну Азію, Монголію, Китай, Південний Сибір до Кореї, Далекого Сходу й Японії. На території України найпоширеніший і відносно найчисельніший представник родини, відомий зі всіх областей і Криму. Трапляється практично скрізь де є листяні деревно-чагарникові зарості, в тому числі й у населених пунктах. Всюди більш-менш звичайний, місцями буває численним. Бівольтинний, літ імаго з кінця квітня до червня та в липні-серпні. Гусінь полідендротамнофаг, розвивається на різноманітних листяних деревах та кущах, преферуючи бук (*Fagus* sp.), дуб (*Quercus* sp.) та березу (*Betula* sp.). Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, зі споду листків або у підстилці. Зимуює лялечка.

Рід *Nycteola* Hübner, [1822]*Nycteola revayana* (Scopoli, 1772)

Nowicki, 1860: 122; Wierzejski, 1867: 173; Werchratski, 1869: 51; Viertl, 1872: 64; Garbowski, 1892: 926; Werchratski, 1893: 195; Klemensiewicz, 1894: 174–175; Hormuzaki, 1897: 312; Viertl, 1897: 93; Hormuzaki, 1904: 446; Gatnar, 1905: 48; Klemensiewicz, 1904: 44; Stockl, 1908: 297; Brunicki, 1909: 24–25; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Brunicki, 1911: 94; Schille, 1911: 24; Klemensiewicz, 1913: 128; Stockl, 1922: 63; Romaniszyn, 1923: 38; Храневич, Богацький, 1924: 25; Schille, 1924: 12; Schille, 1926: 75; Жихарев, 1928: 303; Romaniszyn, Schille, 1930: 353; Лебедев, 1935: 35; Образцов, 1935: 157; Kremky, 1937: 162; Soltys, 1938: 294; Adamczewski, 1939: 196; Niesiolowski, 1939: 21; Obratsov, 1953: 164; Ключко, 1963: 142; Ключко, 1972: 21; Ключко, 1978: 90; Апостолов, 1981: 52; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 20; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 112; Ключко, Матов, Северов, 2005: 147; Ключко, 2005: 28; Бідзіля та ін., 2006: 42; Ключко, 2006: 57; Ключко, Кульберг, 2006: 70; Бідичак, 2008 б: 44; Ключко, 2008: 67; Геряк, 2009: 179; Геряк, Бідичак, 2009: 42; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Матов, Халаим, 2009: 72; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 а: 131; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 39; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Безуглий, 2012: 55; Геряк, Стефурак, 2012: 114; Савчук, Кайгородова, 2013: 14; Геряк, Канарський, Журавчак, Герасимов, 2014: 444; Ключко, Ключко, 2014: 500; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Волинська обл.**, Любешівський р-н, ок. с. Сваловичі, 02–04.07.2005 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); Шацький р-н, ок. с. Омельне, 26.08.2013 — 1 екз. (Чорний Т. З.); **Житомирська обл.**, м. Житомир, 01.10.1911, 12.09.1915 і 17.07.1918 — 3 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ); Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 22.03.2014 — 2 екз., 19.07.2014 — 1 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); Олевський р-н, ок. с. Корощине, 21.05.2009 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, 03.04.2013 — 1 ♀ (Андріанов О. В.); ок. м. Берегово, ур. Ардов, 01 і 12.09.2009, 26.03, 25.04, 03.05, 22.06 і 10.07.2010 — по 1 екз., 16–20.11.2010 і 02–04.04.2011 — по 2 екз. 30.04–03.05.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 20.09.2009 — 1 ♀ (Геряк Ю. М.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 24.04.2012 — 1 ♂; ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 20–25.06.2012 — 5 екз.; Рахівський р-н, ок. с. Луг, ур. Кузій, ??..11.2007 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, ??..09.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Лященко Є. К.); Хустський р-н, ок. с. Кіресі, ур. Долина нарцисів, 11.04.2008 і 13.09.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); **Запорізька обл.**, Вільнянський р-н, ок. с. Ясинувате, б. Бальчанська, 07.08.2010 — 2 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Запорізький р-н, ок. с. Привітне, 12.04.2012 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Івано-Франківська обл.**, м. Коломия, 06.07.1931 — 1 екз. (Островський Б., кол. ЗМКУ); с. П'ядики, 15.07.1927 — 1 екз. (Островський Б., кол. ЗМКУ); Косівський р-н, с. Пістинь, 07.07.1931 — 1 екз. (Островський Б., кол. ЗМКУ); ок. с. Соколівка, 15–17.04.2009 — 2 екз. і 05.09.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Яремчанська міськрада, хр. Черногора, г. Пожижевська, 1430 м н. р. м., 20.07–05.08.2014 — 8 екз. (Геряк Ю. М., Жаков О. В., Канарський Ю. В., Кармишев Ю. В.); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Гута Катюжанська, 08.04.2014 — 3 екз. (Мушинський В. Г.); м. Київ, 11.06.1988 і 30.06.1995 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); Голосіїв, 29.06.1932, 03.08 і 18.10.1933 — 3 екз. (Лебедев А. Г., кол. ЗМКУ); Києво-Святошинський р-н, м. Боярка, ??..08.1918 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); с. Віта Поштова, 23.06.2002 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); Макарівський р-н, ок. с. Мар'янівка, 03.08.2012 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 16.08.2008 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); Фастівський р-н, ок. с. Кошіївка, 06.08.1997 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Львівська обл.**, м. Львів, 02 і 09.07.1938 — 2 екз. (Островський Б., кол. ЗМКУ), без дати — 8 екз. (Штекль А., кол. ДПМ), 10.09.2013 — 1 екз. (Чорний Т. З.); Львівська міськрада, смт. Брюховичі, без дати — 4 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); Миколаївський р-н, ок. с. Рудники, ур. Білецький ліс, 18.04.2014 — 1 ♂ (Андріанов О. В.); Пустомитівський р-н, ок. с. Липники, 18.07.2005 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 05.09.2005 і 08.05.2006 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Стрийський р-н, ок. с. П'ятничани, ур. Білецький ліс, 01.03–26.04.2004 і 19.09.2005 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Турківський р-н, Ужоцький перевал, 889 м н. р. м., 14–17.07.2014 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Гринечко В. Я.); Яворівський р-н, ок. смт. Шкло: ур. Вижиська (Wyzyska), 06.04.1938 — 2 екз., ур. Парашка, 29.04.1937 — 1 екз., ур. Діброва Яринська, 01, 02.07 і 24.09.1938 — 3 екз., 25.07.1940 — 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **Сумська обл.**, Сумський р-н, ок. с. Вакалівщина, 14.06.2003 — 1 екз. (Пархоменко В. В.); **Хмельницька обл.**, м. Кам'янець-Подільський, 10.07.1923 — 1 ♀, ??..06.1929 — 1 ♂ і 19.10.1932 — 1 ♀ (Храневич В. П., кол. ЗМКУ). Крім того, у цій колекції стоять ще 2 екз. з етикетками “Podolia, V. Chranevitsh leg.”; **Черкаська обл.**, ур. Холодний яр, 29.06.2002 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **А. Р. Крим**, Ялтинська міськрада, ок. смт. Гаспра, ??..10.2004 — 1 екз. (Андріанов О. В.).

Західнопалеарктичний мезо-ксеротермофільний екотонно-лісовий вид, ареал якого охоплює Північну Африку, більшу частину Європи, Туреччину, Близький Схід. На території України відомий з Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівенської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей і Криму. Вперше зареєстрований у Волинській і Сумській областях. З останньої, раніше, помилково наводився для Деснянсько-Старогутського Н. П. П. [95].

Населяє здебільшого екотонні біотопи (узлісся, просіки, вирубки і т.п.) у листяних і мішаних лісах. На більшості території України — бівольтинний. Імаго трапляються майже круглорічно, причому представники одного покоління з'являються у червні-липні, а іншого — у вересні та літають до грудня, зимують і навесні знову літають до середини-кінця травня. За одними джерелами [127, 128, 159], гусінь — вузький олігодендротамнофаг, розвивається на дубі (*Quercus* sp.), за іншими [70; 84] — полідендротамнофаг на дубі (*Quercus* sp.), буці (*Fagus* sp.), вербі (*Salix* sp.) та тополі (*Populus* sp.). На користь останніх свідчать знахідки виду у верхньому лісовому (Ужоцький перевал, 889 м н. р. м.) та субальпійському (г. Чивчин, 1700 м н. р. м. [5, 63], г. Пожижевська, 1430 м н. р. м. [153 і власні дані]) поясах Українських Карпат, враховуючи нездатність виду до міграцій і повну відсутність у високогір'ї дуба. Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, зі споду листків і на галузках кормової рослини.

Nycteola degenerana (Hübner, [1799])

Normuzaki, 1897: 312; Klemensiewicz, 1904: 44; Stockl, 1908: 297; Brunicki, 1909: 25; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Brunicki, 1911: 94; Klemensiewicz, 1913: 128; Жихарев, 1928: 303; Romaniszyn, Schille, 1930: 353; Adamczewski, 1939: 196; Ключко, 1963: 142; Ключко, 1978: 89; Ключко, Шешурак, 2000: 27; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 113; Ключко, 2006: 57; Ключко, 2008: 67; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Геряк, 2010 а: 131.

Матеріал: **Волинська обл.**, смт. Турійськ, 11.08.2013 — 1 екз. (Войтко П. Л.); **Житомирська обл.**, м. Житомир, 01.09.1914 — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ); Коростеньський р-н, ок. с. Михайлівка, 08.07.2014 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 22.03, 07 і 18.04 і 19.07.2014 — звичайний (Герасимов Р. П., Мушинський В. М., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.), 12.09.2014 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Новоград-Волинський р-н, 16 км Пд-Сх м. Городниця, 09.08.2012 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); **Івано-Франківська обл.**, Яремчанська міськрада, с. Микуличин, 29.06.????, ex. l. — 1 екз., 24.06.1900 — 1 екз., 04.07.???? — 1 екз., 17.07.???? — 1 екз. і без дати — 2 екз. (Штекль А., кол. ДПМ); **Київська обл.**, Бородянський р-н, ок. с. Поташня, 24.04.2010 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Вишгородський р-н, ок. с. Гута Катюжанська, 08.04.2014 — 3 екз. (Мушинський В. Г.); Макарівський р-н, ок. с. Копилів, 16.07.2014 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Львівська обл.**, Яворівський р-н, ок. с. Верещиця, 08.07.2013 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. с. Дубровиця, ур. Мочарі, 15.05.2011 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); **Сумська обл.**, Середино-Будський р-н, ок. с. Очкіно, 03.08.2004 — 1 ♂ (Пархоменко В. В., цей екз. через помилкове визначення раніше [95] вказувався як *N. revayana* (Scoroli, 1772)); **Чернігівська обл.**, Ріпкинський р-н, ок. с. Ловинь, болото Замглай, 09.07.2011 — 1 екз. (Мушинський В. Г., Цикал С. В.); Сосницький р-н, ок. с. Хлоп'ятники, 16.07.2009 — 1 екз. (Кавурка В. В.).

Європейсько-Сибірський гігрофільний екотонно-лісовий вид. Широко розповсюджений у північних районах Європи, значно рідкісніший у центральних та південних. За межами Європи відомий з Уралу, Прикаспію, Сибіру, Центральної Азії, Північного Китаю, Монголії, Далекого Сходу та Японії. На території України дуже локально поширений у Карпатах, Поліссі та на півночі Лісостепу (Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Чернівецька та Чернігівська області). Крім того, є одна дещо сумнівна вказівка з Донецької області [54]. Вперше зареєстрований у Волинській і Сумській областях. Населяє різноманітні коловодні біотопи з вербовими заростями, болота, заболочені луки і екотони у мішаних і листяних лісах. Бівольтинний вид, період лету імаго якого подібний до попереднього. Гусінь, за одними джерелами [70, 127, 128] — вузький олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.), насамперед на вербі козячій (*Salix caprea*) і прутувидній (*Salix viminalis*); за іншими [84] — полідендротамнофаг на дубі (*Quercus* sp.), вербі (*Salix* sp.) та тополі (*Populus* sp.). Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, переважно зі споду листків кормової рослини.

Nycteola siculana (Fuchs, 1899)

Heinicke, Naumann, 1982: 440; Rakosy, 1997: 69; Ключко та ін., 2001: 115; Ключко, 2003: 100 (?); Ключко, Шешурак, 2005: 151 (?); Ключко, 2009 а: 219 (?); Геряк, 2010 а: 131; Геряк, Мателешко, 2011: 218; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150.

Матеріал: **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, 18.04.2013 — 1 ♀ (Андріанов О. В.); ок. м. Берегово, ур. Ардов, 08.04 і 21.06.2010 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієве, 04.04.2009 — 1 ♀ (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Виноградівський р-н, ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 28–29.07.2012 — 2 екз. (Геряк Ю. М.).

Західносередземноморський гіротермофільний екотонний вид. Поширений у Північно-Західній Африці, у Південній та в західній частині Центральної Європи. Для фауни України спершу наводився без конкретних вказівок місцезнаходжень [70, 135, 160]. Згодом був наведений для Луганщини, за матеріалом 3 екз., зібраних О. Бідзілею у відділенні Стрільцівський степ Луганського природного заповідника [44, 50]. Проте, виходячи з особливостей поширення даного виду, та зважаючи на труднощі з його ідентифікацією, більш ніж ймовірно що ця вказівка стосується якогось іншого близького виду — *Nycteola eremostola* Dufay, 1961 або *Nycteola kuldzhana* Obratzov, 1953. Зрештою, у 2010 р *Nycteola siculana* (Fuchs, 1899) вперше достовірно зареєстрований на території України у Закарпатській області [26]. Таким чином, *Nycteola siculana* в Україні достовірно поширений лише на Закарпатті, де населяє вербово-тополеві зарості по берегах водойм на вулканічних пагорбах Закарпатської низовини та у передгір'ях Вигорлат-Гутинського хребта. Бівольтинний, життєвий цикл подібний до попередніх видів роду. Гусінь, за одними джерелами [128] — вузький олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.), насамперед на вербі козячій (*Salix caprea*), за іншими [70, 159] — широкий олігодендротамнофаг на вербах (*Salix* sp.) і тополях (*Populus* sp.). Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, зі споду листків і на галузках кормової рослини. Дуже локальний, рідкісний і вразливий вид, для якого в останні роки відзначене швидке скорочення чисельності та зникнення на значній території його ареалу [128]. Занесений до Червоної книги Українських Карпат [114].

Nycteola eremostola Dufay, 1961

Fibiger et al., 2009: 140; Безуглий, 2012: 55 (*Nycteola siculana* (Fuchs, 1899)); Сачков, 2012: 103; Ключко, Матов, Безуглий, 2013: 318 (*Nycteola siculana* (Fuchs, 1899)).

Матеріал: **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Демидів, 06.07.2011 — 2 екз. (Мушинський В. Г.); **Кіровоградська обл.**, Долинський р-н, дендропарк «Веселі Боковеньки», 22.06 і 03.07.1937 — 2 ♀ (М. С. Образцов, кол. ЗМКУ) — визначені М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc. ab. *dilutana* Нб.; **Сумська обл.**, м. Суми, 28.09.1999 — 1 ♂ (Пархоменко В. В.).

Східноєвропейсько-Сибірський гіротермофільний екотонний вид, західна межа ареалу якого проходить по території України. Відомий з Туреччини, Південного Уралу, Північно-Східного Казахстану, Південно-Західного Алтаю та Забайкалля. Наведений для Східної України, за матеріалом 3 екз. імаго з колекції Зоологічного інституту РАН [130]. Ця вказівка очевидно стосується 1 ♂ і 2 ♀, зібраних Е. Милянським у Полтаві 02 і 31.07.1929, і 27.06.1930, що знаходяться у колекції ЗІН РАН та нещодавно наведені, як *Nycteola siculana* (Fuchs, 1899) [4, 65]. Крім того, виявлений у Сумській області — с. Цибуленки Недригайлівського р-ну, де 21–30.09.2010 знайдена 1 ♀ [99]. Вперше зареєстрований у Київській та Кіровоградській областях. Рідкісний і локально поширений вид, трапляється у відкритих і екотонних заплавах біотопах із заростями чагарників і високотрав'ям, у вербово-тополевих заростях по берегах водойм тощо. Бівольтинний вид, розвиток якого подібний до попередніх видів роду. Вузький олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.).

Nycteola svecicus (Bryk, 1941)

Матеріал: **Волинська обл.**, смт. Турійськ, 18–24.04, 01.05 і 21.08.2012 — 3 екз., 30.03–26.04.2014 — 10 екз., 01–04.07.2014 — 2 екз. (Войтко П. Л.); Шацький р-н, ок. с. Омельне, 24.04.2014 — 1 екз. (Чорний Т. З.); **Житомирська обл.**, м. Житомир, 20.06.1900 — 1 екз. (Ксенжопольський А. В., кол. ЗМКУ) — визначений М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc.; Коростеньський р-н, ок. с. Михайлівка, 18.07.2014 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); **Київська обл.**, Вишгородський р-н, ок. с. Гута Катюжанська, 08.04.2014 — 2 екз. (Мушинський В. Г.); Ірпінська міськрада, ок. с. Гостомель, 17.04.1999 і 28.04.2003 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); м. Київ, 30.06.1995 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Голосіїв, 29.08.????, 22.07 і 18.09.1931 — 3 екз. (Лебедев А. Г., кол. ЗМКУ) — визначені М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc.; Конча-Заспа, 04.07.2011 — 1 екз. (Цикал С. В.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 21.04.2001 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Обухівський р-н, ок. с. Підгірці, 22.04.1985 — 1 екз. (Костюк І. Ю.); **Львівська обл.**, Самбірський р-н, ок. с. Ралівка, 20.06.2000 — 1 ♀ (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, ок. с. Шкло, 27.08.1937 — 1 ♀ і 01.09.1937 — 1 ♂ (Солтис Е. і В., кол. ЗМКУ) — визначені М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc. (Рис. 3); **Сумська обл.**, Середино-Будський р-н, ок. с. Стара Гута, 16.04.2005 — 1 ♂ (Пархоменко В. В.); **Чернігівська обл.**, Ріпкинський р-н, ок. с. Ловинь, болото Замглай, 09.07.2011 — 1 екз. (Цикал С. В.).

Північно-Центральноєвропейський вузькоареальний, гігрофільний екотонний вид, відомий з небагатьох місцезнаходжень у центральній та південній Швеції, північно-західній Данії, південно-східній Норвегії, північно-східній Польщі, Латвії та Естонії. Зрештою, його поширення дотепер залишається недостатньо відомим, оскільки раніше вважався за форму *Nycteola revayana* (Scoroli, 1772). Власне, низка екз. *Nycteola svecicus* були виявлені серед представників *Nycteola revayana*, при опрацюванні колекцій ЗМ КНУ. Крім того, екземпляри зібрані в ок. сс. Гостомель та Великий Букрин Київської обл. [58], і в ок. с. Стара Гута Сумської обл. [95], через неправильне визначення також раніше наводилися як *N. revayana*. Вперше зареєстрований у Карпатському регіоні й на території України, а його знахідки, зокрема на Розточчі та Передкарпатті є взагалі найпівденнішими та вказують на значно ширший ареал цього виду. В Україні — локально поширений і нечисленний, населяє навколводні біотопи з вербовими заростями, переважно по берегах річок та евтрофних боліт. На основній частині ареалу — моновольтинний, з дуже довгим (10–11 місяців) періодом життя імаго — від липня-серпня до середини червня [128]. На території України, очевидно як і в Польщі [127], розвивається у двох поколіннях; імаго трапляються наприкінці червня — в липні, а також наприкінці серпня — у вересні та після зимівлі, навесні — у березні-квітні. Гусінь вузький олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.), де живе між спленим листям на вершинах гілок. Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, переважно зі споду листків і на галузках кормової рослини. Дуже локальний, вразливий і рідкісний, в останні роки відзначено швидке скорочення чисельності та зникнення на значній частині ареалу [128].

Nycteola kuldzhana Obraztsov, 1953

Матеріал: *Луганська обл.*, Свердловський р-н, ок. с. Провалля, 13–14.07.2005 — 1 ♂, 1 ♀ (Геряк Ю. М.); Станічно-Луганський р-н, правий берег р. Деркул, біостанція Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка «Ново-Ілленко», 01.07.2005 — 1 ♂ (Геряк Ю. М.); *Миколаївська обл.*, м. Миколаїв, 26.07.1932 — 1 ♀ (Образцов М. С., кол. ЗМКУ) — визначена М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc. ab. *glauca* Lampra (Рис. 4); *Херсонська обл.*, м. Херсон, 23.06.1932 — 1 ♂, 1 ♀ і 05.09.1932 — 1 ♂ (Александров Л., кол. ЗМКУ) — визначені М. С. Образцовим як *Nycteola revayana* Sc. ab. *glauca* Lampra.

Маловідомий Східноєвропейсько-Центральноазійський гіротермофільний екотонний вид, західна межа ареалу якого проходить по території України. Відомий з Південного Уралу, Нижнього Поволжя, Східного Казахстану, Таджикистану, Узбекистану, Східного Туркестану і Тиви. Вперше зареєстрований на території України, а його знахідки є найзахіднішими та вказують на значно ширший ареал. Аутокологія та преімагінальні стадії виду залишаються невивченими, проте, розвиток гусені найімовірніше відбувається на вербах (*Salix* sp.) [128]. За літературними даними, вид приурочений до вербових заростей по берегах степових водойм [128]. Нами виявлений на узліссі заплавної в'язової діброви з домішками верб та осокорів на березі р. Деркул (Ново-Ілленко) та у відкритому степу (ок. с. Провалля), де до найближчої водойми — р. Верхнє Провалля близько 1 км.

Nycteola asiatica (Kruikovskiy, 1904)

Obraztsov, 1953: 164; Ключко, 1972: 21; Ключко, 1978: 92; Будашкин, Ключко, 1987: 18; Корнилов, 1992: 7; Ключко, 1994(1995): 39; Ключко, 1995: 8; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 21; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 112; Ключко, 2002: 115; Будашкин, 2004: 354; Ключко, Шешурак, 2004: 85; Ключко, Шешурак, 2005: 151; Ключко, 2006: 57; Ключко, Матов, Северов, 2006: 25; Ключко, Северов, 2007: 122; Бідичак, 2008 б: 44; Ключко, 2008: 67; Ключко, 2009 а: 219; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Матов, Халаїм, 2009: 72; Nowacki, Bidychak, 2009: 320; Геряк, 2010 а: 131; Szanyi, 2010: 39; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 40–41; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Безуглий, 2012: 55; Халаїм, 2013: 110; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: *Волинська обл.*, смт. Турійськ, 13.09.2010 — 1 екз. (Войтко П. Л.); *Донецька обл.*, Краматорська міськрада, ок. смт. Біленьке, 14.06.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Дем'яненко С. О., Канарський Ю. В.); *Житомирська обл.*, Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 19.07.2014 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); *Малинський р-н*, ок. с. Любовичі, 15.09.2010 — 1 екз. (Мушинський В. Г., Цикал С. В.); *Закарпатська обл.*, м. Берегове, 26.06.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ур. Ардов, 19, 22, 23 і 25.06, 01, 10, 13, 18, 23 і 26.07, 10–12, 17, 26, 30 і 31.08, 02, 05, 21, 22 і 23.09.2009, 17, 18, 22 і

28.06, 30.07 і 03.08.2010 — поодинокі екз., 15–16.08.2011 — близько 10 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Іванівка, 11.08.2009 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Квасово, 07.07.2012 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. с. Мужієво, 16 і 27–28.06, 09 і 28–31.08, 10–16.09.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Великоберезнянський р-н, ок. смт Великий Березний, 02–05.08.2011 і 07.08.2013 — по 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 06–08.08.2011 — 4 екз. і 25.08.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 1 екз. (Геряк Ю. М.), 30–31.07.2012 — 5 екз. (Геряк Ю. М.), 17.07.2013 — 1 екз. (Андріанов О. В.); ок. с. Оклі Гедь, ур. Клинова Гора, 17 і 25.06.2009, 27–29.07.2011, і 26–29.07.2012 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Іршавський р-н, ок. с. Великий Раковець, ???.07.2008 — 1 екз. (Ажипа Є.); м. Ужгород, 20.10.2008 — 1 екз., 14.08.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина нарцисів, 21–28.07 і 14–19.08.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); **Запорізька обл.**, Вільнянський р-н, ок. с. Ясинувате, 02.09.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); ок. м. Енергодар, 15.07.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Горіхівський р-н, ок. с. Кірове, 20.07.2014 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Запорізький р-н, ок. с. Бабурка, 16.06.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); ур. Вирва, 10.11.2010 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); ок. с. Нижня Хортиця, 23.08.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 14.07.2013 — 1 екз. (Кармишев Ю. В.); ок. с. Прилуківка, 25–26.08.2011 — 2 екз. (Ковальов І. В., Козлов С. М.); ок. с. Терпіння, 28.08.2011 — 1 екз. (Козлов С. М.); ок. с. Троїцьке, 22.07.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Приазовський р-н, ок. с. Степанівка Перша, 19.07.2010 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Івано-Франківська обл.**, м. Івано-Франківськ, 27.07.2004 — 1 екз. (Бідичак Р. М.); Косівський р-н, ок. с. Смодна, 13.08.2013 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Соколівка, 14.08.2013 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Київська обл.**, Богуславський р-н, ок. с. Хохітва, 28.08.2010 — 1 екз. (Цикал С. В.); Вишгородський р-н, ок. с. Велика Дубечня, 12.09.2009 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); ок. с. Демидів, 25.09.2011 — 1 екз. (Мушинський В. Г.); Ірпінська міськрада, ок. с. Гостомель, 30.08.2003 і 08.08.2008 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); м. Київ, 31.07.1993 і 28.09.2005 — 2 екз. (Сергієнко В. М.); Макарівський р-н, ок. с. Копилів, 18.08.2012 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин, 01.09.2007 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Обухівський р-н, ок. с. Малі Дмитровичі, 24.08.2012 і 11.07.2013 — поодинокі екз. (Сергієнко В. М.); **Луганська обл.**, Антрацитівський р-н, ок. с. Дякове, 20.08.2002 і 08.09.2005 — 2 екз. (Коновалов С. В.); Свердловський р-н, ок. с. Провалля, 12.07.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); ок. м. Северодонецьк, 26–27.08.2003 — 1 екз., 22–30.07.2008 — 2 екз. і 23.08.2008 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); **Львівська обл.**, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 10.09.2008 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Миколаївський р-н, ок. с. Рудники, ур. Білецький ліс, 10–11.09.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Мушинський В. Г.); Радехівський р-н, ок. с. Трійця, 10.09.2005 — 1 екз. (Андріанов О. В.); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 11.09.2010 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Гренечко В. Я.); **Одеська обл.**, дорога Балта-Кодима, 14 км Пн-Зх м. Балта, 26.08.2011 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Плющ І. Г.); **Тернопільська обл.**, Заліщицький р-н, ок. с. Лисичники, 13.09.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Мушинський В. Г.); **Чернівецька обл.**, ок. м. Чернівці, 03.09.2005 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **А. Р. Крим**, м. Ялта, 01–08.07.1930 — 1 екз. (Ванская Р., кол. ЗМКУ).

Євразійський гігротермофільний екотонний вид, ареал якого охоплює практично всю Європу, Кавказ, Туреччину, Близький Схід, Урал, Середню Азію, Південний Сибір, Північну Індію, Непал, Китай, Корею, Далекий Схід і Японію. На території України відомий з Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Черкаської, Чернігівської областей і Криму. Вперше зареєстрований у Волинській, Львівській, Тернопільській і Чернівецькій областях. Населяє вербово-тополеві зарості по берегах водойм, заболочені узлісся та галявини у листяних лісах тощо. Бівольтинний; літ імаго триває майже безперервно від червня до листопада. Гусінь широкий олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.) і тополях (*Populus* sp.). У Польщі преферує білу (*Salix alba*) і пурпурову (*S. purpura*) верби [127]. Відомий як шкідник молодих тополь та верб [70]. Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, зі споду листків і на галузках кормової рослини. На відміну від інших видів роду зимує на стадії яйця, а не імаго.

Рід *Garella* Walker, 1863

Garella musculana (Erschov, 1874)

Свиридов, 2008: 60; Бидычак, Дронов, Хаверинен, 2011: 81; Геряк, Дем'яненко, Жаков та ін., 2012: 70; Халаїм, 2013: 160; Халаїм, 2013: 110.

Матеріал: **Донецька обл.**, ок. м. Новоазовськ, 18–19.08.2013 — 2 екз. (Мартинів Вч. В.); **Запорізька обл.**, Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 06–10.08.2012 — 7 екз., 14–15.07.2013 — 4 екз. і 19.08.2013 — 2 екз. (Кармишев Ю. В.), 17.07.2014 — 1 екз. (Ковальов І. В.), 20.08–04.09.2014 — 17 екз. (Кармишев Ю. В.); с. Терпіння, 16–28.09.2011 — 2 екз. (Козлов С. М.); Якимівський р-н, ок. с. Шелюги, 14.06.2012 — 2 екз.

(Кармишев Ю. В.); **А. Р. Крим**, Бахчисарайський р-н, ок. с. Розове, 12.08.2010 — 2 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); ок. м. Білогірськ, 23.09.2013 — 3 екз. (Сергієнко В. М.); Ялтинська міськрада, смт Сімеїз, 19–28.06.2009 і 22.06.2011 — звичайний (Герасимов Р. П.).

Середньоазійський ксеротермофільний лісовий вид. Небезпечний шкідник грецького горіха. Донедавна був відомий виключно з Середньої Азії, а для Європи вважався об'єктом зовнішнього карантину. Вперше у Європі виявлений у Криму, де імаго реєстрували починаючи з 2005 р. [8, 100]. У 2010 р., вперше для материкової частини України виявлений у Запорізькій області [31], у 2012 р. вперше зареєстрований на Одещині [108, 109], а у 2013 — у Донецькій області, що свідчить про його швидке розселення. У Середній Азії вид може давати від однієї до трьох генерацій протягом року. В Україні кількість поколінь не встановлена, але імаго реєстрували з середини червня до кінця вересня. Виявлений у різноманітних деревно-чагарникових біотопах, де присутні дерева грецького горіха, насамперед у населених пунктах. Гусінь монодендрофага, карпофага, розвивається у плодах, а часто і в молодих пагонах грецького горіха (*Juglans regia*). Залляковується у продовгувато-овальному коконі у тріщинах, або під відстаючими шматками кори. Лялечка зимує. Шкодочинна діяльність виду в Україні не досліджена, спалахів масового розмноження та серйозних збитків горіховим насадженням дотепер не виявлено.

Рід *Earias* Hübner (1825)

Earias clorana (Linnaeus, 1761)

Nowicki, 1860: 121; Viertl, 1872: 64; Garbowski, 1892: 926; Werchratski, 1893: 195; Hormuzaki, 1897: 313; Viertl, 1897: 93; Gatnar, 1905: 48; Шугуров, 1906: 76; Brunicki, 1909: 25; Brunicki, 1911: 94; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Romaniszyn, 1923: 38; Храневич, Богацький, 1924: 25; Воскресенський, 1927: 140; Медведєв, 1929 (1928): 17; Катеринич, 1930: 74; Romaniszyn, Schille, 1930: 354; Білозор, 1931: 180; Лебедев, 1933: 66; Лебедев, 1935: 35; Образцов, 1935: 157; Лебедев, 1937: 45; Kremky, 1937: 162; Soltys, 1938: 294; Медведєв, 1950 б: 69; Медведєв, Трель і др., 1953: 30; Загайкевич, 1958: 34; Alberti, Soffner, 1962: 186; Ключко, 1963: 143; Францевич, 1963: 96; Ключко, 1972: 21; Ключко, 1978: 94; Апостолов, 1981: 52; Ключко, Сметанин, 1981: 32; Будашкин, Ключко, 1987: 18; Ключко, 1988: 376; Гамаюнова, 1994: 82; Ключко, 1995: 8; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 21; Ключко, 1998: 41; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Бідзіля та ін., 2001: 96; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 116–117; Ключко, 2002: 115; Ключко, Говорун, 2003: 37; Будашкин, 2004: 354; Будашкин, Иванов, Милованов, 2004: 90; Ключко, Шешурак, 2004: 84; Ключко, Матов, Северов, 2005: 147; Ключко, Шешурак, 2005: 151; Бідзіля та ін., 2006: 42; Ключко, 2006: 58; Ключко, Матов, Северов, 2006: 25; Барсов, Антонец, Шешурак, 2007: 144; Геряк, Глотов, Шиян, 2007: 28; Дусь, 2007: 43; Ключко, Северов, 2007: 122; Бідичак, 2008 б: 44; Ключко, 2008: 67; Геряк, 2009: 179; Ключко, 2009 а: 219; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Матов, Халаїм, 2009: 72; Назаров, Шешурак, Вороб'єв, Герасимов, 2009: 39; Геряк, 2010 а: 131; Химин та ін., 2010: 134; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 45–46; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Шешурак, Назаров, Пінчук, 2011: 252; Канарський, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Геряк, Стефурак, 2012: 113; Безуглий, 2012: 53; Узун, Трач, Халаїм, 2012: 31; Геряк, Дем'яненко, Коновалов, 2013: 12; Савчук, Кайгородова, 2013: 14; Халаїм, 2013: 110; Ключко, Ключко, 2014: 500; Геряк, Канарський, Журавчак, Герасимов, 2014: 444; Ключко, Ключко, 2014: 500; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33; Національний..., 2014: 376.

Матеріал: **Вінницька обл.**, м. Вінниця, 21.07.???? — 1 екз. (Кашенко А., кол. ЗМКУ); **Волинська обл.**, смт. Турійськ, 07.05, 20.06 і 31.07.2010 — поодинокі екз., 21.05–10.06.2011 — 7 екз., 10–31.07.2011 — 10 екз., 04 і 11.07, 21.08.2012 і 20–23.05.2014 — поодинокі екз. (Войтко П.Л.); **Житомирська обл.**, м. Житомир, 05.05.1915 — 1 екз. (Ксенжопольский А., кол. ЗМКУ); Лугинський р-н, 6 км Пн-Сх с. Повч, 19.07.2014 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М., Троценко С. М., Цикал С. В.); Малинський р-н, ок. с. Любовичі, 15.09.2010 — 1 екз. (Мушинський В. Г., Цикал С. В.); м. Новоград-Волинський, 15, 20 і 26.07.1904 — 3 екз. (Михайлов З., кол. ЗМКУ); Олевський р-н, ок. с. Корошине, 21.05.2009 — 2 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); Радомишльський р-н, с. Мар'янівка, 20–26.07.1936 — 1 екз. (Шелужко Л. А., кол. ЗМКУ); **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, берег р. Боржава, 30.04.2011 — 3 екз. (Андріанов О. В.); ок. м. Берегово, ур. Ардов, 26 і 28.06, 02, 09 і 13–16.07, 10–12, 14 і 20–23.08.2009, 05 і 08.05, 29.06, 10, 12, 17 і 25.07.2010, 16.07 і 15–16.08.2011 — поодинокі екз. або нечисленний (Геряк Ю. М.); ок. с. Мужієво, 24–26.04, 16 і 27–28.06, 09 і 16.08.2009 — поодинокі екз. або нечисленний; Великоберезнянський р-н, ок. смт. Великий Березний, 25.07–05.08.2011, 17.05–10.06 і 06–28.07.2013 — нечисленний (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); ок. с. Стужиця, 30.05–03.06.2011 — 3 екз., 27–30.06.2011 — 10 екз., 20–25.08.2011 — 3 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Коваль Н. П.); Виноградівський р-н, ок. м. Виноградів, ур. Чорна Гора, 29.07.2006 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.), 30–31.07.2012 — 3 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Оклі Гедь, 27–29.07.2011 — 5 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В., Кармишев Ю. В.), 20–25.06.2012 — 2 екз. (Геряк Ю. М.), і 26–29.07.2012 — близько 10 екз. (Геряк Ю. М.); Іршавський р-н, ок. с. Великий Раковець, 18.05.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Осій, 21.07.2011 — 1 екз. (Жаков О. В.); Рахівський р-н, ок. с. Кваси, 29.07.2005 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Луг, 30.06.2009 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); ур. Кузій, 18.05–02.06 і 16–25.07.2008, 11.05–03.06 і 15–20.07.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М.); ок. м. Рахів, 13–21.05.2008, 30.04–11.05 і 06.07–20.08.2009 — поодинокі екз. (Геряк Ю. М., Ляшенко Є. К.);

ок. с. Усть-Говерла, 10.07.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); ок. с. Чорна Тиса, 19.07.2009 і 09–13.07.2011 — поодинокі екз. або нечисленний (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); ок. с. Ясіня, ур. Кевелів, 07.08.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Тячівський р-н, ок. с. Дубове, 20.05.2014 — 1 екз. (Чумак В. О.); ок. с. Мала Уголька, 01.08.2008 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); м. Ужгород, 01.08.2009 і 14.08.2011 — 2 екз. (Геряк Ю. М., Канарський Ю. В.); Хустський р-н, ок. с. Кіреші, ур. Долина нарцисів, ??-05–??-07.2007–2008, 22.04–21.05 і 20.06–19.08.2009 — звичайний (Геряк Ю. М.); **Запорізька обл.**, Вільнянський р-н, ок. с. Ясинувате, 07.05 і 07.08.2010, і 21.05.2011 — нечисленний (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); м. Запоріжжя, о. Хортиця, 14.07.2010 — 2 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); Запорізький р-н, ок. с. Привітне, 23.07.2010 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Івано-Франківська обл.**, Косівський р-н, ок. с. Соколівка, 10 і 19.07.2009 — 2 екз., 14–15.06.2012 — 1 екз. і 29–31.05.2013 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Надвірнянський р-н, ок. с. Битків, 25.07.2008 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Київська обл.**, м. Біла Церква, 02.05.1934 — 1 екз. (Совинський В. В., кол. ЗМКУ); Вишгородський р-н, ок. с. Воропаїв, 29.06.2014 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); ок. с. Демидів, 06.07.2011 — 1 екз. (Мушинський В. Г.), 14.05.2014 — 6 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); ок. с. Жукин, р. Десна, 13.07.2002 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); Ірпінська міськрада, ок. с. Гостомель, 31.07.1999, 19.05.2001 і 24.05.2002 — по 1 екз. (Сергієнко В. М.); м. Київ, 13.06.1918 і 24.07.1922 — 2 екз. (Шеложко Л. А., кол. ЗМКУ), 28.06.1918 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ), 29.06.???? — 1 екз. (Боярський І., кол. ЗМКУ); Борщагівка, 15.05.1926 — 1 екз. (Вайдингер Ф. Ф., кол. ЗМКУ); Голосієво, без дати — 1 екз. (Вайдингер Ф. Ф., кол. ЗМКУ); Кирилівські яри, 11.05.1921 — 1 екз. (Жихарев І. І., кол. ЗМКУ); Святошин, 31.05.1924 — 1 екз. (Вайдингер Ф. Ф., кол. ЗМКУ); Макаріївський р-н, ок. с. Копилів, 16.07.2014 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); ок. с. Мар'янівка, 18.07.2014 — 1 екз. (Костюк І. Ю., Сергієнко В. М.); **Луганська обл.**, Антрацитівський р-н, ок. с. Дякове, 18.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); ок. с. Михайлівка, 17.06.2013 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); Новоайдарський р-н, ок. с. Муратове, 23.07.2010 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); Свердловський р-н, ок. с. Провалля, 28.07–02.08.2001 — 1 екз. (Глотов С. В.), 13–14.07.2005 — 3 екз. (Геряк Ю. М.); Станично-Луганський р-н, р. Деркул, ок. біостанції Луганського педагогічного університету «Ново-Ілленко», 01–03.07.2005 — 5 екз. (Геряк Ю. М.); Троїцький р-н, ок. с. Сиротине, 27–28.07.2009 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); **Львівська обл.**, Городоцький р-н, ок. с. Підгайці, 17.05.2008 — 2 екз. (Андріанов О. В.); Золочівський р-н, ок. с. Стінка, 16.06.2006 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); м. Львів, без дати — 1 екз., Львівська міськрада, смт. Брюховичі, 26.07.1904 — 1 екз. (Штекл А., кол. ДПМ); Миколаївський р-н, ок. с. Рудники, ур. Білецький ліс, 09.05.2013 — 2 екз. (Чорний Т. З.), 18.04.2014 — 1 ♂ (Андріанов О. В.); Самбірський р-н, с. Ралівка, 20.06.1997 — 2 екз., 15.04.1999, ex l. — 1 екз. (гусінь — 28.08.1998 на *Salix caprea*), ??-06.2000 — 1 екз., 25.05 і 19.07.2003 — 2 екз., 25.07.2004 — 1 екз., 23–27.07.2006 — 2 екз. і 18.07.2007 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); Сколівський р-н: ок. с. Орява, 15.08.2014 — 2 екз. (Андріанов О. В.); Старосамбірський р-н, ок. с. Кобло, 08.05.2006 — 2 екз. (Геряк Ю. М.); Яворівський р-н, смт. Шкло, 18.08.1933, 20.05, 01 і 08.06, 06, 10 і 16.07.1937 — по 1 екз. (Солтис Е., кол. ЗМКУ); **Миколаївська обл.**, Доманівський р-н, с. Прибужжя (Акмечетка), 28.06.1938 — 2 екз. і 31.07.1938 — 1 екз. (Образцов М. С., кол. ЗМКУ); м. Миколаїв, 07.06 і 09.08.1933 — 2 екз. (Образцов М. С., кол. ЗМКУ); **Полтавська обл.**, м. Лохвиця, — 1 екз. (Кочубей Г. С., кол. ЗМКУ); Пирятинський р-н, с. Вікторія, 21.08.1905 — 1 екз. (Воскресенський М. М., кол. ЗМКУ); **Хмельницька обл.**, м. Кам'янець-Подільський, 01.06.1908, 27.06.1923, 07.08.1926 і 14.09.1930 — 4 екз. (Храневич В. П., кол. ЗМКУ); **Чернігівська обл.**, Бобровицький р-н, ок. с. Озеряни, 15.05.2010 — 2 екз. (Цикал С. В.); Ріпкинський р-н, ок. с. Ловинь, болото Замглай, 09.07.2011 — 1 екз. (Мушинський В. Г.); Сосницький р-н, ок. с. Хлоп'ятники, 23 і 27.07.2008 — 2 екз., 10–18.07.2009 — 10 екз. і 06.07.2013 — 5 екз. (Кавурка В. В.); **А. Р. Крим**, м. Сімферополь, 08.06.1929 — 1 екз. (Волков В., кол. ЗМКУ).

Західнопалеарктичний мезофільний лісо-лучний вид. Поширений від Північної Африки, через майже всю Європу, Кавказ, Закавказзя, Туреччину, Іран, Середню Азію, на схід до Туви і Східного Сибіру. В Україні — широко розповсюджений, відомий зі всіх областей і Криму. Населяє різноманітні вологі лісо-лучні біотопи, лісові галявини й узлісся, особливо в заплавах та долинних лісах, навколородні вербово-тополеві зарості, а також сади, парки тощо. Бівольтинний; імаго трапляються з травня до вересня. Гусінь вузький олігодендротамнофаг, розвивається на вербах (*Salix* sp.). Заляльковується у цупкому човникоподібному коконі, на листках і галузках кормової рослини. Лялечка зимує. Вважається одним із найнебезпечніших шкідників плантацій верби прутівидної (*Salix viminalis*) [40]. Зокрема, спалахи чисельності були зафіксовані у Дніпропетровській, Львівській та Харківській областях [70]. Проте, в період досліджень ніде не спостерігалось масове розмноження і не була відмічена шкодочинність цього виду, а навпаки, його чисельність, як правило була невисокою.

Earias vernana (Fabricius, 1787)

Nowicki, 1860: 121; Werchratski, 1869: 54; Hirschler, Romaniszyn, 1909: 147; Воскресенський, 1927: 140; Romaniszyn, Schille, 1930: 354; Образцов, 1935: 157; Kremky, 1937: 162; Adamczewski, 1939: 196; Soltys, 1948: 65; Загайкевич, 1958: 35; Ключко, 1963: 143; Тимченко, Тремль, 1963: 808; Ключко, 1972: 21; Ключко, 1978: 94; Ключко, 1988: 376; Гамаюнова, 1994: 82; Ключко, Шешурак, Плющ, Миршавко, 1997: 21; Шешурак, Кучерява, Миршавко, 2000: 57; Говорун, 2001:

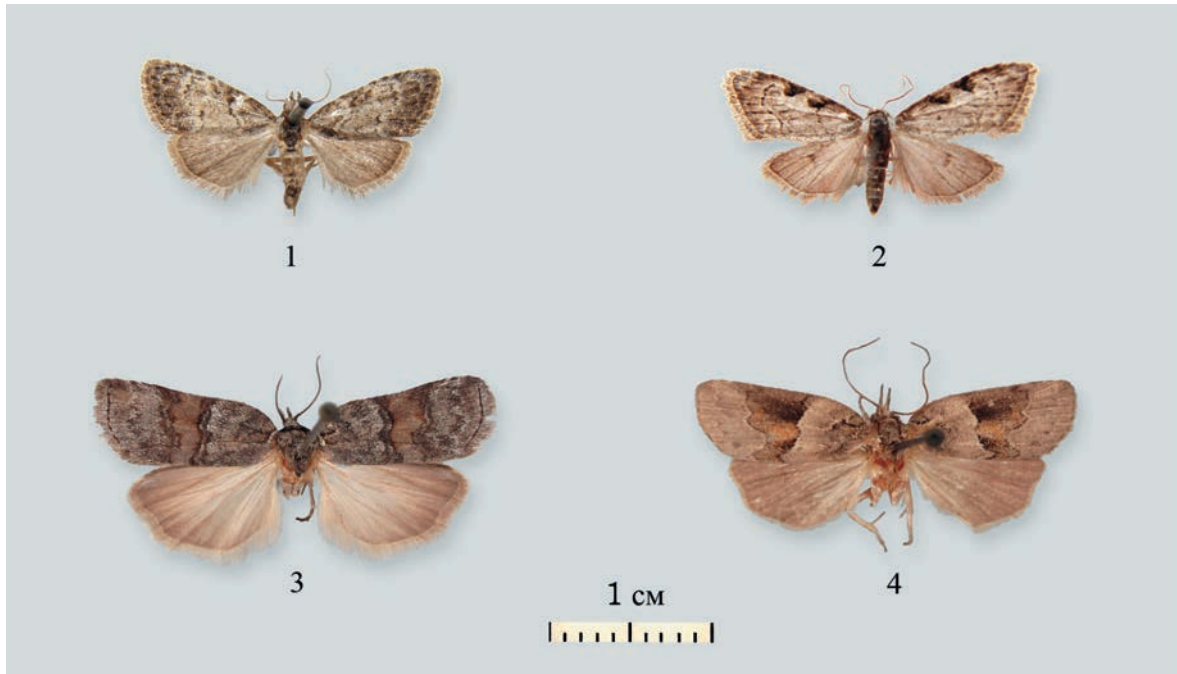

Рис. 1–4. Nolidae spp. Імаго. 1. *Meganola kolbi* (Daniel, 1935) ♀: А. Р. Крим, Ялтинська міськрада, ок. смт. Гаспра, 01.08.2006, Андрианов О. В.; 2. *Nola ronkayorum* Beshkov, 2006 ♂: А. Р. Крим, Бахчисарайський р-н, ок. с. Машино, ур. Тепе–Кермен, 04.05.2010, Сергієнко В. М.; 3. *Nycteola svecicus* (Bryk, 1941) ♀: Halicia, prow. Lwow, Szklo (hortus), lumine, 27.VIII.1937, E. et W. Soltys leg. / *revayana* Sc., N. Obraztsov det.; 4. *Nycteola kuldzhana* Obraztsov, 1953 ♀: Ukraina m., Nikolajev (in urbe), lum. 26.VII.1932, N. Obraztsov leg. / *revayana* Sc. ab. *glaucana* Lampa, N. Obraztsov det.

Fig. 1–4. Nolidae spp. Imago. 1. *Meganola kolbi* (Daniel, 1935) ♀: A.R. Crimea, Yalta municipality, Gaspra vill., 01.08.2006, Andrianov O. V.; 2. *Nola ronkayorum* Beshkov, 2006 ♂: A.R. Crimea, Bakhchisaray district, Mushino vill., Tepe–Kermen, 04.05.2010, Sergienko V. M.; 3. *Nycteola svecicus* (Bryk, 1941) ♀: Halicia, prow. Lwow, Szklo (hortus), lumine, 27.VIII.1937, E. et W. Soltys leg. / *revayana* Sc., N. Obraztsov det.; 4. *Nycteola kuldzhana* Obraztsov, 1953 ♀: Ukraina m., Nikolajev (in urbe), lum. 26.VII.1932, N. Obraztsov leg. / *revayana* Sc. ab. *glaucana* Lampa, N. Obraztsov det.

26; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001: 118; Ключко, 2002: 115; Ключко, Говорун, 2003: 37; Ключко, Шешурак, 2004: 84; Ключко, Матов, Северов, 2005: 147; Ключко, Шешурак, 2005: 151; Ключко, 2006: 58; Ключко, Матов, Северов, 2006: 25; Будашкин, Пузанов, Иванов, 2007: 36; Дусь, 2007: 43; Ключко, 2008: 67; Ключко, 2009 б: 231; Ключко, Герасимов, Сергієнко, 2009: 41; Ключко, Магов, Халаим, 2009: 72; Геряк, 2010 а: 132; Ключко, Голобородько та ін., 2011: 47; Пархоменко, Геряк, 2011: 160; Kanarskyi, Geryak, Lyashenko, 2011: 150; Безуглий, 2012: 53; Узун, Трач, Халаим, 2012: 31; Савчук, Кайгородова, 2013: 15; Халаїм, 2013: 110; Ключко, Ключко, Сергієнко, 2014: 33.

Матеріал: **Закарпатська обл.**, Берегівський р-н, ок. с. Бене, берег р. Боржава, 30.04.2011 — 1 екз. (Андрианов О. В.); **Виноградівський р-н**, ок. с. Оклі Гедь, 26–29.07.2012 — 1 екз. (Геряк Ю. М.); **Запорізька обл.**, м. Бердянськ, 07.08.1937 — 1 екз. (Гулінов І., кол. ЗМКУ), 03.07.1938 — 2 екз. (Кожевников В., кол. ЗМКУ); **Куйбишевський р-н**, ок. с. Шевченкове, 20–23.06.2013 — 1 екз. (Мартинів Вч. В.); **Мелітопольський р-н**, ок. м. Мелітополь, 28.06.2012 і 13.07.2014 — 2 екз. (Кармишев Ю. В.); ок. с. Терпіння, 23.06.2012 — 2 екз. (Козлов С. М.); **Приморський р-н**, ок. с. Азов, 29.06.2010 — 3 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Розівський р-н**, ок. с. Першотравневе, відділення Кам'яні Могили Українського степового природного заповідника, 09.06.1996 — 1 екз. (Жаков О. В.); **Київська обл.**, Миронівський р-н, ок. с. Великий Букрин 21.07.2007 — 2 екз., 27.06.2008 — 1 екз. і 06.06.2009 — 1 екз. (Герасимов Р. П., Сергієнко В. М.); **Обухівський р-н**, ок. с. Великі Дмитровичі, 17.05.2013 — 1 екз. (Сергієнко В. М.); **Луганський обл.**, Словяносербський р-н, ок. с. Старий Айдар, 15.07.2012 — 2 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Станично-Луганський р-н**, р. Деркул, ок. біостанції Луганського педагогічного університету «Ново-Ілленко», 03.07.2005 — 1 екз. (Геряк Ю. М.) і 10.07.2010 — 1 екз. (Дем'яненко С. О.); ок. с. Піщане, 12.07.2012 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Миколаївська обл.**, м. Миколаїв, 13.06.1933 — 1 екз. (Образцов М. С.); **Полтавська обл.**, Великобагачанський р-н, ок. с. Матяшівка, 11.08.2011 — 1 екз. (Жаков О. В., Мушинський В. Г.); **Пирятинський р-н**, с. Вікторія, 10.06.1904 — 1 екз. (Воскресенський М. М., кол. ЗМКУ); **Черкаська обл.**, м. Сміла, 06.08.1976 — 1 екз. (Сергієнко В. М.).

Гігротермофільний екотонний вид. За одними даними [84, 127] — західнопалеарктичний, поширений від Північної Африки й Іберійського півострова, через Південну, Центральну та Східну Європу, Пн. Кавказ до Пд. Уралу; за іншими [128] — європейський, поширений виключно у центральних, південних та східних регіонах Європи. В Україні локально поширений на території Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Київської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Черкаської, Чернігівської областей і Криму. Населяє заплавні та долинні ліси і їх екотони, вербово-тополеві навколоводні зарості, паркові тополеві насадження тощо. Бівольтинний; імаго трапляються майже безперервно з травня до вересня. Гусінь, за одними даними [70, 84, 127, 158] — монодендрофаг, розвивається на тополі білій (*Populus alba*), за іншими [128] — широкий олігодендротамнофаг на тополях (*Populus* sp.) і вербах (*Salix* sp.), проте віддає перевагу тополі білій (*Populus alba*), при тому преферує молоді кущові форми. Відомий як шкідник молодих тополь у степовій зоні України [102]. Живе у характерному сховку — скрученому верхньою стороною до середини листку кормової рослини. Заляльковується у цупкому еліпсовидному коконі, вкритому пухом з пагонів кормової рослини, на тоненьких галузках, черешках або на споді листка; лялечка зимує.

Висновки

У результаті проведених досліджень на території України зареєстровано 24 види, що належать до 7 родів і 2 підродин родини Nolidae. Серед них 4 види: *Meganola kolbi*, *Nola ronkayorum*, *Nycteola svecicus* та *N. kuldzhana* — вперше виявлено в Україні. При тому *Nycteola svecicus* також вперше зареєстровано у Карпатському регіоні. Крім того, 9 видів вперше знайдено у Волинській, 5 — у Черкаській, по 3 — у Вінницькій, Донецькій і Хмельницькій, по 2 — у Житомирській, Миколаївській, Сумській і Тернопільській та по 1 — у Київській, Кіровоградській, Львівській, Херсонській і Чернівецькій областях.

Переважає більшість нолід фауни України є ксеротермофільними екотонними дендро- і тамнобіонтами та розвиваються на рослинах з родин Salicaceae та Fagaceae, менше — на Rosaceae. Серед дендротамнофагів домінує олігофагія, тоді як серед хортофагів — поліфагія. Для більшості видів з родини Nolidae на території України властивий бівольтинний річний цикл розвитку.

11 видів з родини Nolidae на території України є стенобіонтними, вузьколокальними та вразливими, через що потребують особливої охорони.

Подяки

Автори висловлюють щирі подяки О. В. Андріанову (м. Львів), О. В. Бідзілі (ЗМКУ, м. Київ), П. Л. Войтку (сmt Турійськ, Волинська обл.), Р. П. Герасимову (м. Київ), С. О. Дем'яненко (м. Северодонецьк, Луганська обл.), І. В. Загороднюку (ННПМ, м. Київ); В. В. Кавурці (ІЗШ НАНУ, м. Київ), Ю. В. Канарському (ІЕК НАНУ, м. Львів), Ю. В. Кармишеву (МДПУ, м. Мелітополь, Запорізька обл.), Н. П. Коваль (Ужанський НПП, сmt. Великий Березний, Закарпатська обл.); І. В. Ковальову (м. Мелітополь, Запорізька обл.), С. М. Козлову (с. Терпіння, Мелітопольський р-н, Запорізька обл.), Вч. В. Мартинову (м. Донецьк) В. Г. Мушинському (м. Запоріжжя), В. В. Пархоменку (м. Суми), І. Г. Плющу (ІЗШ НАНУ, м. Київ), В. В. Савчуку (А. Р. Крим, м. Феодосія), С. М. Троценку та С. В. Цикалу (м. Київ) і Т. З. Чорному (м. Львів) за надані до опрацювання колекційні матеріали й інформацію, а також різноманітну допомогу при проведенні польових досліджень та підготовці цієї публікації.

Література

1. Апостолов, Л. Г. Вредная энтомофауна лесных биогеоценозов Центрального Приднепровья. — Київ : Вища школа, 1981. — 231 с.
2. Барсов, В. А. К фенологии комплексов весенних чешуекрылых в лесных биогеоценозах Юго-Восточной Украины // Вопросы степного лесоведения и охраны природы. — Днепропетровск : Изд-во ДГУ, 1977. — С. 102–108.

3. Барсов, В. А., Антонец, Н. В., Шешурак, П. Н. Материалы к инвентаризации чешуекрылых (Lepidoptera) Днепровско-Орельского природного заповедника // Збірник наукових праць викладачів природничо-географічного факультету. — Ніжин, 2007 (2008). — Вип. 2. — С. 134–151.
4. Безулий, С. Совки (Noctuidae) Полтавской области // Полтавський краєзнавчий музей : збірник наукових статей. — Полтава : Дивосвіт, 2012. — Вип. 7. — С. 48–59.
5. Бідзіля, О. В., Будашкін, Ю. І., Ключко та ін. До фауни лускокрилих (Lepidoptera) південно-східної частини Українських Карпат // Праці зоологічного музею Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. — 2006. — Том 4. — С. 21–53.
6. Бідзіля, А. В., Будашкін, Ю. І., Жаков, А. В. Новые находки чешуекрылых (Lepidoptera) на Украине // Известия Харьковского энтомологического общества. — 2002 (2003). — Том 9, вып. 1. — С. 59–73.
7. Бідзіля, А. В., Будашкін, Ю. І., Жаков, А. В., Ключко, З. Ф., Костюк, І. Ю. Фауна чешуекрылых (Lepidoptera) заповідника «Каменні могили» і її таксономічна структура // Карадаг. Історія, біологія, археологія : Сборник научных трудов, посвященный 85-летию Карадагской биол. станции им. Т. И. Вяземского. — Симферополь : СОНАТ, 2001. — С. 72–107.
8. Бидычак, Р. М., Дронов, А. В., Хаверинен, Р. Новые находки совков (Noctuidae s. l.) в Крыму // Эверсманния. — 2011. — Вып. 25–26. — С. 81–86.
9. Бідичак, Р. М. Деякі результати вивчення фауни совок (Lepidoptera, Noctuidae s.l.) високогір'я Українських Карпат на базі високогірного біологічного стаціонару «Пожижевська» // Значення та перспективи стаціонарних досліджень для збереження біорізноманіття / Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 50-річчю функціонування високогірного біологічного стаціонару «Пожижевська». — Львів-Пожижевська (23–27 вересня 2008 р.). — 2008 а. — С. 39–40.
10. Бідичак, Р. М. Фауна Noctuoidea (Lepidoptera, Insecta) заказника «Козакова долина» // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Сер. Біологія. — 2008 б. — Вип. 9. — С. 42–49.
11. Бідичак, Р. М., Сіренко, А. Г. Нові дані щодо фауни совок — Noctuidae (Lepidoptera, Insecta) Закарпатської області // Молодь та поступ в біології : Збірник тез Третьої міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів. — Львів, 2007 а. — С. 267.
12. Бідичак, Р. М., Сіренко, А. Г. Ранньолітня фауна совок (Noctuidae, Lepidoptera) долини р. Тиса біля Мармароського масиву Карпатського біосферного заповідника // Вісник Прикарпатського національного університету. Сер. Біологія. — 2007 б. — Вип. 7–8. — С. 178–182. — (Проблеми вивчення та охорони біорізноманіття Карпат і прилеглих територій : Матеріали міжнародної наукової конференції).
13. Бідичак, Р. М., Сіренко, А. Г. Фауна різновусих лускокрилих (Heterocera, Lepidoptera) букових пралісів Угольсько-Ширококолузанського масиву Карпатського біосферного заповідника // Сучасні проблеми біології, екології та хімії : Збірник мат. міжн. конф., присв. 20-річчю біофаку Запор. нац. ун-та. — Запоріжжя, 2007 в. — С. 112–114.
14. Білозор, М. Матеріали до лепідоптерофауни Поділля // Збірник праць зоологічного музею ВУАН. — 1931. — № 10. — С. 127–206.
15. Будашкін, Ю. І. Итоги двадцатилетнего стационарного изучения фауны чешуекрылых (Lepidoptera) Карадагского природного заповедника // Карадаг. История, геология, ботаника, зоология. — Симферополь : СОНАТ, 2004. — Кн. 1. — С. 323–366.
16. Будашкін, Ю. І. Матеріали по фауне чешуекрылых (Lepidoptera) Казантипского природного заповедника // Труды Никитского ботанического сада. — 2006. — Том 126 (Биоразнообразие природных заповедников Керченского полуострова). — С. 263–291.
17. Будашкін, Ю. І. Чешуекрылые (Сообщ. 3) // Флора и фауна заповедников СССР. Чешуекрылые Карадагского заповедника. — Москва, 1987. — С. 32–62.
18. Будашкін, Ю. І., Иванов, С. П., Милованов, А. Э. Обзор совков (Lepidoptera : Noctuidae) коллекции Таврического Национального университета им. В. И. Вернадского // Известия Харьковского энтомологического о-ва. — 2003 (2004). — Том 11, вып. 1–2. — С. 89–94.
19. Будашкін, Ю. І., Ключко, З. Ф. Чешуекрылые. Сообщение I. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) // Флора и фауна заповедников СССР. Чешуекрылые Карадагского заповедника. — Москва, 1987. — С. 6–21.
20. Будашкін, Ю. І., Пузанов, Д. В., Иванов, С. П. Новые находки чешуекрылых (Lepidoptera) в Крыму // Экосистемы Крыма, их оптимизация и охрана : Тематический сборник научных трудов. — 2006. — Вып. 17. — С. 33–40.
21. Будашкін, Ю. І., Савчук, В. В. Второе дополнение по фауне и биологии чешуекрылых (Lepidoptera) Крыма // Экосистемы, их оптимизация и охрана. — Симферополь : Изд-во ТНУ, 2012. — Вып. 6. — С. 31–49.
22. Воскресенський, М. М. До лепідоптерофауни Полтавщини // Тр. Фіз.-матем. відділу ВУАН. — 1927. — Том 7, вип. 1. — С. 119–145. — (Збірник праць Зоологічного музею ВУАН).
23. Вучетич, В. Н. Заметки об энтомологических работах на Карадагской научной станции летом 1915 года // Тр. Карадагской научной станции. — Москва, 1917. — Вып. 1. — С. 33–45.
24. Гамаюнова, С. Г. Распределение совков (Lepidoptera, Noctuidae) по биотопам проектировавшегося в Харьковской области природного парка // Известия Харьковского энтомологического о-ва. — 1994. — Том 2, вып. 1. — С. 77–87.

25. Геряк, Ю. М. До вивчення фауни совок урочища Білецький ліс (Україна, Львівська область) // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Сер. Біологія. — 2009. — Вип. 25. — С. 176–185.
26. Геряк, Ю. М. Лускокрилі надродини Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) Закарпатської області // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Сер. Біологія. — 2010 а. — Вип. 29. — С. 126–139.
27. Геряк, Ю. М. Лускокрилі ноктуїдного комплексу (Lepidoptera, Noctuoidea) Карпатського біосферного заповідника // Природо-заповідний фонд України — минуле, сьогодення, майбутнє. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю Природного заповідника Медобори (сmt. Гримайлів, 26–28.05.2010). — Тернопіль : Підручники і посібники, 2010 б. — С. 628–632.
28. Геряк, Ю. М., Бідичак, Р. М. Лускокрилі ноктуїдного комплексу (Insecta, Lepidoptera, Noctuoidea) високогір'я Українських Карпат // Вісник Прикарпатського ун-ту ім. В. Стефаника. Серія Біологія. — 2009. — Вип. 14. — С. 39–57.
29. Геряк, Ю. М., Глотов, С. В., Шиян, А. В. До вивчення фауни та біотопічного розподілу лускокрилих (Lepidoptera) заплави р. Деркул // Науковий пошук майбутніх дослідників : Збірник наукових праць студентів. — Луганськ, 2007. — С. 23–31.
30. Геряк, Ю. М., Дем'яненко, С. О., Коновалов, С. В. Результати вивчення лепідоптерофауни (Insecta : Lepidoptera) відділення «Греськізбенський степ» Луганського природного заповідника (Україна) // Вісник Національного науково-природничого музею. — 2013. — № 11. — С. 5–27.
31. Геряк, Ю. М., Дем'яненко, С. О., Жаков, О. В. та ін. Нові, маловідомі та рідкісні види Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera,) степової зони України // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Сер. Біологія. — 2012. — Вип. 32. — С. 65–87.
32. Геряк, Ю. М., Канарський, Ю. В., Журавчак, Р. О., Герасимов, Р. П. Більші лускокрилі (Insecta : Lepidoptera : Macrolepidoptera) Рівненського природного заповідника і околиць // Природа Полісся : дослідження та охорона. Мат. міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 3–5 липня 2014 р.). — Рівне : Овід, 2014. — С. 429–463.
33. Геряк, Ю. М., Мателешко, О. Ю. Нові знахідки Noctuoidea (Lepidoptera, Insecta) на Закарпатті // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Сер. Біологія. — 2011. — Вип. 30. — С. 218.
34. Геряк, Ю. М., Стефурак, І. Л. Ноктуїдні лускокрилі (Lepidoptera : Noctuoidea) Національного природного парку «Гуцульщина» // Роль природоохоронних установ у збереженні біорозмаїття, етнокультурної спадщини та збалансованому розвитку територій : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю НПП «Гуцульщина» (м. Косів, 18–19 травня 2012 року). — Косів, 2012. — С. 112–115.
35. Говорун, А. В. К изучению видового состава совок (Lepidoptera, Noctuidae) Сумской области (Украина) // Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій : Мат. конф. до 15-річчя аварії на ЧАЕС. — Ніжин, 2001. — С. 25–28.
36. Гроссгейм, Н. А., Пятакова, В. Л. Предварительный список насекомых, вредящих плодовым культурам в районе Млеевской опытной станции (за годы 1923–1927) // Труды Млеевской садово-огородной опытной станции. — Млеев, 1928. — Вып. 5. — С. 3–30.
37. Дусь, М. В. Бабочки підсемейства Chloephorinae (Lepidoptera : Noctuidae) в фондах кафедри зоології Нежинського державного університету (Черниговская область, Украина) // Сучасні проблеми природничих наук : Матеріали II Всеукраїнської студентської наукової конференції (25–26 квітня 2007). — Ніжин, 2007. — С. 43.
38. Ефетов, К. А., Будашкин, Ю. И. Бабочки Крыма. Высшие разноусые чешуекрылые. — Симферополь : Таврия, 1990. — 112 с.
39. Жихарев, І. І. Шкідливі та інші лускокрильці (Lepidoptera) Дарницької лісової дослідної дачі // Труды з Лісової Дослідної справи на Україні. — Київ, 1928. — Вип. 9. — С. 231–330.
40. Загайкевич, І. К. Комахи — шкідники деревних і чагарникових порід західних областей України. — Київ : Вид-во АН УРСР, 1958. — 132 с.
41. Загороднюк, І., Шидловський, І. Акроніми зоологічних колекцій України // Зоологічні колекції та музеї : Збірник наукових праць / Національний науково-природничий музей НАН України. — Київ, 2014. — С. 33–43.
42. Зелінська, Л. М. Комахи-шкідники лісових колків Чорноморського заповідника // Праці Інституту зоології АН України. — 1961. — Том 17. — С. 19–29.
43. Катеринич, А. А. Матеріали до фауни Lepidoptera на Волині // Праці науково-дослідного Зоолого-біологічного інституту при Харківському державному університеті ім. О. М. Горького. — 1937. — Том 4.. — С. 289–297.
44. Ключко, З. Ф. Динамика видового состава и численности совок (Lepidoptera, Noctuidae) в Луганском природном заповеднике (Украина) // Вестник зоологии. — 2009 а. — Том 43, вып. 3. — С. 217–229.
45. Ключко, З. Ф. До вивчення совок (Lepidoptera, Noctuidae) східної України // Збірник наукових праць до 30-річчя біостанції Сумського педінституту «Вакалівщина». — Суми, 1998. — С. 40–44.
46. Ключко, З. Ф. Дополнение к фауне и новые данные о распространении совок Украины (Lepidoptera, Noctuidae) // Журнал українського ентомологічного товариства. — 1994 (1995). — № 2 (1). — С. 39–43.
47. Ключко, З. Ф. К изучению совок (Lepidoptera : Noctuidae) заказника «Великоанадольский лес» (Украина, Донецкая область) // Эверсманния. — 2005. — Вып. 2. — С. 27–32.

48. Ключко, З. Ф. К изучению фауны совок (Lepidoptera, Noctuidae) Луганского природного заповедника (Провальская степь, Станично-Луганское отделение). — Карадаг, 2009 б. — С. 230–241.
49. Ключко, З. Ф. К изучению фауны совок Крыма. Сообщение VI. Группа Quadrifinae (Noctuidae, Lepidoptera) // Вестн. зоологии. — 1972. — Том 6, № 2. — С. 20–27.
50. Ключко, З. Ф. Новые и малоизвестные виды совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины // Вестн. зоологии. — 2003. — Том 37, № 1. — С. 100.
51. Ключко, З. Ф. Обзор совок (Lepidoptera, Noctuidae) степных заповедников Украины // Известия Харьковского энтомологического общества. — 2001 (2002). — Том 9, вып. 1–2. — С. 114–122.
52. Ключко, З. Ф. Совки — Noctuidae // Вредители сельскохозяйственных культур и лесных насаждений. Т. 2. Вредные членистоногие, позвоночные. — Киев : Урожай, 1988. — С. 333–381.
53. Ключко, З. Ф. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) заповедника «Каменные могилы» // Известия Харьковского энтомологического общества. — 1995. — Том 3, вып. 1–2. — С. 7–13.
54. Ключко, З. Ф. Совки (Lepidoptera : Noctuidae s. l.) Донецкой области Украины // Эверсманния. — 2008. — Вып. 13–14. — С. 65–83.
55. Ключко, З. Ф. Совки западных областей Украины. — Киев, 1963. — 175 с.
56. Ключко, З. Ф. Совки квадрифіноїдного комплексу / Фауна України. — Київ : Наукова думка, 1978. — Том 16, Вип. 6. — 412 с.
57. Ключко, З. Ф. Совки України. — Київ : Вид-во Раєвського, 2006. — 248 с.
58. Ключко, З. Ф., Герасимов, Р. П., Сергиенко, В. М. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Киева та Київщини // Праці Зоологічного музею. — 2009. — Том 5. — С. 39–59.
59. Ключко, З. Ф., Говорун, А. В. Совки (Lepidoptera : Noctuidae) Сумской области // Известия Харьковского энтомологического общества. — 2002 (2003). — Том 10, вып. 1–2. — С. 86–95.
60. Ключко, З. Ф., Голобородько, К. К., Пахомов, О. Є., Афанасьєва, В. О. Біологічне різноманіття України. Дніпропетровська область. Вищі різновусі Лускокрилі. Частина 2. Совки (Lepidoptera : Noctuidae) / Наук. ред. І. Г. Плющ. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2011. — 508 с.
61. Ключко, З. Ф., Ключко, О. М. Моніторинг різноманіття фауни Noctuidae (Lepidoptera) Полісся і суміжних з ним районів України // Природа Полісся : дослідження та охорона : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 3–5 липня 2014 р.). — Рівне : Овід, 2014. — С. 498–502.
62. Ключко, З. Ф., Ключко, О. М., Сергиенко, В. М. Совки (Lepidoptera : Noctuidae) Черкасской области Украины по итогам многолетнего мониторинга // Эверсманния. — 2014. — Вып. 37. — С. 32–49.
63. Ключко, З. Ф., Кульберг, Я. К изучению фауны совок (Noctuidae s. l.) Украинских Карпат // Эверсманния. — 2006. — Вып. 7–8. — С. 69–74.
64. Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю. Редкие и малоизвестные виды совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины // Вестник зоологии. — 2008. — Том 42, № 2. — С. 114.
65. Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю., Безуглый, С. К. Новые и малоизвестные совки фауны Полтавской области // Вестник зоологии. — 2013. — Том 47, № 4. — С. 318.
66. Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю., Северов, И. Г. К изучению фауны совок (Lepidoptera, Noctuidae s.l.) в условиях Северного Причерноморья // Известия Харьковского энтомологического общества. — 2004 (2005). — Том 12, вып. 1–2. — С. 146–154.
67. Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю., Северов, И. Г. К фауне совок (Lepidoptera : Noctuidae s. l.) Луганской области (Украина) // Эверсманния. — 2006. — Вып. 5. — С. 24–35.
68. Ключко, З. Ф., Матов, А. Ю., Халаим, Е. В. Дополнение к фауне совок (Lepidoptera : Noctuidae s.l.) Северного Причерноморья (Одесская область, Украина) // Эверсманния. — 2009. — Вып. 17–18. — С. 71–80.
69. Ключко, З. Ф., Плющ, И. Г. Находки ранее неизвестных и редких видов совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Винницкой области (Украина) // Вестник зоологии. — 2013. — Том 47, № 2. — С. 113.
70. Ключко, З. Ф., Плющ, И. Г., Шешурак, П. Н. Аннотированный каталог совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины / Институт зоологии НАН Украины. — Киев, 2001. — 884 с.
71. Ключко, З. Ф., Северов, И. Г. Сучасний стан фауни совок (Lepidoptera : Noctuidae) Стрільцівського Степу (Луганська обл., Україна) // Известия Харьковского энтомологического общества. — 2006 (2007). — Том 14, вып. 1–2. — С. 122–128.
72. Ключко, З. Ф., Сметанин, А. Н. Совки (Noctuidae, Lepidoptera) заповедника «Тростянець» // Вестник зоологии. — 1981. — Том 15, № 4. — С. 32–37.
73. Ключко, З. Ф., Халаим, Е. К. Новые виды совок (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Одесской области (Украина) // Вестник зоологии. — 2010. — Том 44, № 3. — С. 270.
74. Ключко, З. Ф., Шешурак, П. Н. Краткий обзор фауны совок (Lepidoptera, Noctuidae) Луганской области Украины // Біорізноманітність Луганського природного заповідника НАН України : Збірник наукових праць Луганського національного аграрного ун-ту. — 2005. — № 56 (79). — С. 148–171.
75. Ключко, З. Ф., Шешурак, П. Н. Особенности стаиального расселения совок (Lepidoptera, Noctuidae) в региональном ландшафтном парке «Гранитно-степное Побужье» // Вестник зоологии. — 2004. — Том 38, № 6. — С. 83–86.
76. Ключко, З. Ф., Шешурак, П. Н., Плющ, И. Г., Миришавко, А. А. Разноусые чешуекрылые (Lepidoptera : Heterosega) Черниговской области. — Ч. 1. Совки (Noctuidae). — Киев : ООО «Международное финансовое агентство», 1997. — 192 с.

77. Корнилов, В. П. Чешуекрылые заповедника «Мыс Мартьян». Совки (Lepidoptera, Noctuidae) // Отдел научных публикаций научно-произв. Экологического центра «Верас-эко» Ин-та зоологии АН Республики Беларусь. — Минск, 1992. — С. 1–8.
78. Кришталь, О. П. Комахи — шкідники сільськогосподарських рослин в умовах Лісостепу та Полісся України. — Київ : Київський ун-т, 1959. — 359 с.
79. Круліковський, Л. До фауни лускокрильців України // Збірник праць Зоологічного музею ВУАН. — 1926. — Ч. 1. — С. 83–94. — (Труди Фізико-математичного відділу ВУАН; Том 4, вип. 2).
80. Ксенжопольский, А. Результаты научной поездки по Волини в 1912 году // Труды общества исследователей Волини. — Житомир, 1915. — Том 11. — С. 1–79.
81. Лебедев, О. Г. Матеріали до вивчення біоценози листяного лісу // Труды Института зоологии та биологии УАН. — 1933. — С. 19–35, 51–78. — (Збірник праць сектору екології наземних тварин; Ч. 1).
82. Лебедев, О. Г. Матеріали до вивчення біоценозу листяного лісу. III // Труды Института зоологии та биологии УАН. — 1937. — С. 25–71. — (Збірник праць сектору екології наземних тварин; Ч. 3).
83. Марков, М. Материалы по фауне Macrolepidoptera Полтавской губернии // Труды общества испытателей природы Харьков. ун-та. — Харьков, 1902. — Том 37. — С. 257–272.
84. Матов, А. Ю., Кононенко, В. С. Трофические связи гусениц совкообразных чешуекрылых фауны России (Lepidoptera, Noctuoidea : Nolidae, Erebiidae, Euteliidae, Noctuidae). — Владивосток : Дальнаука, 2012. — 346 с.
85. Медведев, С. И. К вопросу о происхождении энтомофауны парков Аскании-Нова // Труды НИИ биологии Харьковского государственного ун-та им. А. М. Горького. — Харьков : Изд-во ХГУ, 1950 б. — Том 14–15. — С. 66–88. — (Ученые записки Харьковского государственного ун-та; Том 3).
86. Медведев, С. И. Материалы к экологическому анализу фауны насекомых искусственных насаждений Велико-Анадольского леса // Труды НИИ биологии Харьковского государственного ун-та им. А. М. Горького. — Харьков : Изд-во ХГУ, 1950 а. — Том 14–15. — С. 33–45. — (Ученые записки Харьковского государственного ун-та; Том 3).
87. Медведев, С. И. Некоторые черты фауны насекомых искусственных насаждений в степях Восточной Украины // Ученые записки Харьковского государственного ун-та. — Харьков : Изд-во ХГУ, 1953. — Том 18 (Труды НИИ биологии Харьковского государственного ун-та им. А. М. Горького). — С. 63–112.
88. Медведев, С. И. О распространении насекомых в Южном Заднепровьи. Предварительное сообщение (Из работ зоологического отдела научно-степной станции) // Вісті державного степового заповідника «Чаплі» (Асканія-Нова), за 1928 р. — Асканія-Нова, 1929 (1928). — Том 7. — С. 5–27.
89. Медведев, С. И., Тремль, А. Г., Божко, М. П., Шапиро Д. С. Вредители агролесомелиоративных питомников // Ученые записки Харьковского государственного ун-та. — Харьков : Изд-во ХГУ, 1953. — Том 18 (Тр. НИИ биологии Харьков. гос. ун-та им. А. М. Горького). — С. 7–46.
90. Мелиоранский, В. К фауне Macrolepidoptera южного берега Крыма // Horae Societas Entomologica Rossica. — 1897. — Tomus 31. — P. 216–239.
91. Назаров, Н. В., Шешурак, П. Н., Воробьев, Е. А., Герасимов, Р. П. Материалы к инвентаризации энтомофауны Полесского природного государственного заповедника (Житомирская область, Украина). 1. Макрочешуекрылые (Insecta : Lepidoptera : Macrolepidoptera) // Збірник наукових праць викладачів природничо-географічного факультету. — Ніжин, 2009. — Вип. 3. — С. 20–41.
92. Національний природний парк «Гуцульщина» / [В. В. Пророчук, Ю. П. Стефурак, В. П. Брусак та ін.]; Під. ред. В. В. Пророчук, Ю. П. Стефурак, В. П. Брусак, Л. М. Держипільський. — Львів : НВФ «Карти і Атласи», 2013. — 408 с.
93. Образцов, М. С. До пізнання лускокрильців Побозько-Дніпряньського степу // Труды физико-математического відділу ВУАН : Збірник праць Зоологічного музею ВУАН. — 1929. — Том 13, Вип. 1. — С. 37–42.
94. Образцов, М. С. Результаты дослідження нічної лепідоптерофауны в м. Миколаєві // Збірник праць Зоологічного музею. — Київ, 1935. — Вип. 15. — С. 141–161.
95. Пархоменко, В. В., Геряк, Ю. М. Лускокрилі надродини Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» // Збірник наукових праць Луганського природного заповідника. — Луганськ, 2011. — С. 154–175.
96. Плюиц, И. Г., Шешурак, П. Н. Разноусые чешуекрылые (Lepidoptera, Rhopalocera) Черниговской области Украины. — Киев : ООО «Международное финансовое агенство», 1997. — Часть 2. — 126 с.
97. Розанов, А. Г. До лепідоптерофауны Артемівщини // Записки Миколаївського інституту народньої освіти. — Миколаїв, 1930. — Том 2. — С. 99–104.
98. Савчук, В. В., Кайгородова, Н. С. Новые сведения по фауне и биологии совков (Lepidoptera : Noctuidae s. l.) Крыма // Экосистемы, их оптимизация и охрана. — Симферополь : Изд-во ТНУ, 2013. — Вип. 9. — С. 13–30.
99. Сачков, С. А. Новые находки редких совков в фауне Украины (Lepidoptera, Noctuidae) // Энтомологические и паразитологические исследования в Поволжье : Сб. науч. тр. / Под общей ред. В. В. Аникина и Н. В. Попова. — Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 2012. — Вип. 10. — С. 103–104.
100. Свиридов, А. В. Вид совки, новый для фауны Европы и Украины — ореховая никтеолина (Erschoviella musculana Erschoff) (Lepidoptera : Noctuidae) // Бюллетень МИОП. Отд. Биологии. — 2008. — Том 113, Вип. 1. — С. 60–62.

101. *Совинський, В.* До фауни Lepidoptera Чернігівщини // Збірник праць Дніпровської біологічної станції. — Київ, 1927. — Ч. 2. — С. 359–427. — (Труди фіз.-мат. відд. УАН; Том 3, вип. 7).
102. *Тимченко, Г. А., Тремль, А. Г.* Вредители тополей в восточной части Украины и в Крыму // Энтомологическое обозрение. — 1963. — Том 17 (4). — С. 793–810.
103. *Тищенко, А. А.* Некоторые сведения о фауне чешуекрылых Приднестровья и сопредельных районов Украины : часть 1 (по материалам А. М. Архипова) // Материалы конференции : Чтения памяти кандидата биологических наук, доцента Л. И. Бородиной (02.12.2010). — Тирасполь, 2010. — С. 29–35.
104. *Тушин, А., Раевский, Н.* Материалы к фауне Lepidoptera Подольской губернии // Записки Общества подольских естествоиспытателей и любителей природы. — Каменец-Подольск, 1915. — Том 3. — С. 71–86.
105. *Узун, Е. Е., Трач, В. А., Халаим, Е. В.* Растениеобитающие членистоногие Нижнеднестровского национального природного парка (Украина, Одесская область) // Сучасні проблеми природничих наук : Матеріали VII Всеукраїнської студентської наукової конференції (Ніжин, 21–22 березня 2012 р.). — Ніжин, 2012. — С. 30–31.
106. *Фёдоров, С. М.* Вредные насекомые лесов Крыма // Русское энтомологическое обозрение. — 1930. — Том 24, вып. 3–4. — С. 225–229.
107. *Францевич, Л. И.* К фауне совок (Noctuidae) долины Среднего Днепра // Материалы к изучению фауны и экологии насекомых центральных районов Лесостепи Украины. — Киев : Изд-во Киевского ун-та, 1963. — С. 75–101.
108. *Халаим, Е. К.* Находки новых, редких и малоизвестных бабочек-совок (Lepidoptera, Noctuidae s. l.) в Одесской области Украины // Наукові записки Державного природознавчого музею. — Львів, 2013. — Вип. 29. — С. 159–166.
109. *Халаїм, Е. К.* Совкоподібні лускокрилі (Lepidoptera, Noctuoidea) Дунайського біосферного заповідника Одеської області // Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Сер. Біологія. — 2013. — Вип. 35. — С. 109–112.
110. *Химин, М. В., Клестов, М. Л., Башта, А.-Т. В. та ін.* Національний природний парк «Припять-Стохід». Тваринний світ. — Київ : Фітосоціоцентр, 2010. — 171 с.
111. *Храневич, В. П.* Матеріали до фауни Lepidoptera на Гайсинщині // Труди Фізико-математичного відділу УАН. — 1927. — Том 6, вип. 2. — С. 305–315.
112. *Храневич, В. П., Богацький, Д. О.* Матеріали до лепідоптерофауни Поділля // Зап. Кам'янець-Подільського сільськогосподарського ін-ту. — 1924. — Том 1 (Окремий відбиток). — 40 с.
113. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. А. Акімова — Київ : Глобалконсалтинг, 2009. — 600 с.
114. Червона книга Українських Карпат. Тваринний світ / За ред. О. Ю. Мателешка, Л. А. Потіша. — Ужгород : Карпати, 2011. — 336 с.
115. *Шелюшко, Л. А.* Матеріали до лепідоптерофауни Київщини. Bombyces і Sphinges. 1 // Труди Зоологічного музею. — Київ : Вид-во КДУ, 1941. — Том 1. — С. 1–101.
116. *Шешурак, П. Н.* Итоги изучения лепидоптерофауны Черниговщины и перспективы дальнейших исследований // Энтомологія в Україні : Праці V з'їзду Українського ентомологічного товариства (7–11 вересня 1998 р., м. Харків). — Вестник зоологии. — 1998. — Вип. 9. — С. 199–200.
117. *Шешурак, П. Н., Вобленко, А. С.* Некоторые итоги и перспективы энтомологических исследований на Черниговщине // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету ім. Миколи Гоголя. — Серія Природничі та фізико-математичні науки. — 1998. — С. 133–153.
118. *Шешурак, П. Н., Кучерява, М. В., Миршавко, А. А.* Совки (Lepidoptera : Noctuidae) агробиостанции и парка Нежинского государственного педагогического университета (Украина, Черниговская обл.) // Известия Харьковского энтомологического о-ва. — 2000. — Том 8, вып. 2. — С. 56–59.
119. *Шешурак, П. Н., Назаров, Н. В., Пинчук, Е. С.* К изучению чешуекрылых (Insecta : Lepidoptera) Мезинского национального природного парка (Коропский район, Черниговская область, Украина) // Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся і суміжних територій (до 25-річчя аварії на ЧАЕС) : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (26–28 квітня 2011 р.). — Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. — С. 249–255.
120. *Шууров, А. М.* К лепидоптерофауне Херсонской губернии // Записки Новороссийского о-ва естествоиспытателей. — Одесса, 1905. — Том 29. — С. 33–82.
121. *Adamczewski, St.* Przyczynek do znajomości fauny motyli Podola Polskiego // Fragmenta Faunistica Musei Zoologici Polonici. — Warszawa, 1939. — Том 4, N 9. — С. 159–209.
122. *Alberti, B., Soffner, J.* Zur Kenntnis der Lepidopteren-Fauna Süd und Südostrusslands // Mitteilungen der Münchner Entomologischen Gesellschaft E. V. — 1962. — Jahr. 52. — P. 146–198.
123. *Alexinschi, A.* Fauna Macrolepidopterelor Basarabiei de Nord (Județul Hotin). Studiu: biogeografic, oecologic, sistematic și comparativ // Memoriile secțiunii științifice. Académie roumaine. — București, 1931. — Ser. 3, Tom 7. — P. 119–183.
124. *Beshkov, S.* Nola ronkayorum sp. n., a new species from Bulgaria and Turkey (Lepidoptera : Nolidae) // Phegea. — 2006. — N 34 (1). — P. 17–32.
125. *Brunicki, J.* Spis motyli zebranych w powiecie stryjskim. Cz. II // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P.A.U. — 1909. — Том 44. — С. 3–31.

126. *Brunicki, J.* Spis motyli zebranych w powiecie stryjskim. Cz. III // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1911. — Tom 45. — S. 66–98.
127. *Buszko, J., Maslowski, J.* Motyle nocne Polski. Macrolepidoptera. Część I. — Nowy Sacz : “Koliber”, 2012. — 300 s.
128. *Fibiger, M., Ronkay, L., Steiner, A., Zilli, A.* Noctuidae Europaea. Vol. 11. Pantheinae, Dilobinae, Acronictinae, Eustrotiinae, Nolinae, Bagisarinae, Acontiinae, Metoponinae, Heliothinae and Bryophilinae. — Sorø : Entomological press, 2009. — 504 p.
129. *Fibiger, M., Hacker, H.* Systematic list of the Noctuidae of Europe // *Esperiana*. — 1991. — Vol. 2. — 109 p.
130. *Fibiger, M., Hacker, H.* Systematic List of the Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantriidae, Erebidae, Micronoctuidae, and Noctuidae) // *Esperiana*. — 2004. — Bd. 11. — P. 83–172.
131. *Fibiger, M., Lafontaine, J. D.* A review of the higher classification of the Noctuoidea (Lepidoptera) with special reference to the Holarctic fauna // *Esperiana*. — 2005. — Bd. 12. — P. 7–92.
132. *Garbowski, T.* Materialien zu einer Lepidopterenfauna Galiziens, nebst systematischen und biologischen Beiträgen // Sitzungsberichte der Mathematisch-Naturwissenschaftlichen Classe der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. — Wien, 1892. — Jahr. 101. — P. 869–1004.
133. *Gatnar, O.* Beitrag zur Lepidopterenfauna von Lemberg // Wiener entomologischen Vereines. — 1906. — Jahr. 16. — S. 39–50.
134. *Hacker, H. H., Schreier, H.-P., Goater, B.* Revision of the tribe Nolini of Africa and the Western Palaearctic Region (Lepidoptera, Noctuoidea, Noctuidae, Nolinae) // *Esperiana*. Buchreihe zur Entomologie. — 2012. — N 17. — 614 p.
135. *Heinicke, W., Naumann, C.* Beiträge zur Insectenfauna der DDR : Lepidoptera — Noctuidae // Beiträge zur Entomologie. — 1980–1982. — Bd. 30–32. — P. 39–448.
136. *Hirschler, I., Romaniszyn, J.* Motyle większe (Macrolepidoptera) z okolic Lwowa // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1909. — Tom 43. — P. 5–127.
137. *Holloway, J. D.* The moths of Borneo : Family Nolidae. — Kuala Lumpur : Southdene Sdn., 2003. — 279 p.
138. *Hormuzaki, C.* Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukowina // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. — 1897. — Bd. 47. — P. 70–103, 120–169, 233–246, 312–340.
139. *Hormuzaki, C.* Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukowina // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. — 1898. — Bd. 48. — P. 426–481.
140. *Hormuzaki, C.* Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukowina // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. — 1899. — Bd. 49. — P. 32–86.
141. *Hormuzaki, C.* Nachträge zur Lepidopterenfauna der Bukovina // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. — 1904. — Bd. 54. — P. 422–447.
142. *Kanarskyi, Yu, Geryak, Yu, Lyashenko, E.* Ecogeographic structure of the moth fauna (Lepidoptera, Drepanoidea, Bombycoidea, Noctuoidea) in upper Tisa river basin and adjacent areas (Ukraine) // *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res.* 11. “The Upper Tisa River Basin”. — 2011. — P. 143–168.
143. *Kitching, I. J., Rawlins, J. E.* The Noctuoidea. In : Kristensen N. P. (ed.) *Lepidoptera : Moths and Butterflies*. — Volume 1 : Evolution, systematics and biogeography. *Handbook of Zoology*. — Berlin, New York : Walter de Gruyter, 1999 [1998]. — P. 355–401.
144. *Klemensiewicz, St.* Beiträge zur Lepidopterenfauna Galiziens // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. — 1894. — Bd. 44. — P. 167–191.
145. *Klemensiewicz, St.* O nowych i malo znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P.A.U. — 1898. — Tom 33. — S. 113–190.
146. *Klemensiewicz, St.* O nowych i malo znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek III // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P.A.U. — 1902. — Tom 36. — S. 40–76.
147. *Klemensiewicz, St.* O nowych i malo znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek IV // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P.A.U. — 1904. — Tom 38. — S. 41–64.
148. *Klemensiewicz, St.* O nowych i malo znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek IX // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P.A.U. — 1913. — Tom 47. — S. 114–130.
149. *Kljutschko, S. F.* Beitrag zur Kenntnis der Noctuidenfauna der Naturschutzsteppen Streletskaia und Chomutovskaja (Ukrainische SSR) (Lepidoptera, Noctuidae) // *Entomologische Berichte*. — Berlin, 1970. — Bd. 30. — P. 37–49.
150. *Kremky, J.* Badania nad fauna motyli Podola Polskiego // *Fragmenta faunistica Musei zoologici Polonici*. — 1937. — Tom 3, N 11. — S. 81–217.
151. *Macek, J., Dvořák, J., Traxler, L., Červenka, V.* Motýli a housenky střední Evropy. I., Noční motýli. — Praha : Academia, 2007. — 376 p.
152. *Metody sběru a preparace hmyzu / Red. K. Nowak*. — Praha : Academia, 1969. — 244 s.
153. *Niesiolowski, N.* Motyle większe (Macrolepidoptera). Przyczynek drugi do znajomości fauny Czarnohory // *Rozprawy i sprawozdania*. Instytut badawczy lasów Państwowych. Seria A. — Warszawa, 1939. — N 42. — S. 13–26.
154. *Niesiolowski, N.* Przyczynek do znajomości fauny Czarnohory // *Rozprawy i sprawozdania*. Instytut badawczy lasów Państwowych. Seria A. — Warszawa, 1935. — N 8. — S. 72–79.
155. *Nowacki, J., Bidychak, R.* Noctuid moths (Lepidoptera, Noctuidae) new and rare for the fauna of Zakarpatie, Ukraine // *Polish Journal of Entomology*. — Bydgoszcz, 2009. — Vol. 78. — P. 319–322.

156. *Nowicki, M.* Enumeratio lepidopterorum Haliciae orientalis — Leopoli, 1860. — 269 p.
157. *Obraztsov, N. S.* Materialien zur Lepidopterenfauna des Parkes von Vessjolaja Bokovenjka (Ukraine) // Folia Zoologica et Hydrobiologica. Organ des Systematisch-Zoologischen instituts und der Hydrobiologischen Station der Universitet Lettlands. — Riga, 1936. — Vol. 9, N 1. — P. 29–57.
158. *Obraztsov, N. S.* Revision der palaearktische Arten der Gattungen *Nycteola* Hb. und *Erschoviella* gen. n. (Lepidoptera, Nycteolidae) // Eos. — 1953. — Bd. 29. — P. 143–172.
159. *Patočka, J., Kulfan, J.* Lepidoptera of Slovakia: bionomics and ecology. Motýle Slovenska : bionómia a ekológia. — Bratislava : VEDA, 2009. — 312 s.
160. *Prüffer, J.* Przyczynek do znajomości motyli Wołynia // Studia Societatis Scientiarum Torunensis. — Toruń, 1948. — Vol. 1, N 5. — S. 191–195.
161. *Rakosy, L.* Die Noctuiden Rumaniens. — Linz, 1997. — 648 p.
162. *Rakosy, L., Szekely, L.* Subfamilia Nolinae in fauna Romaniae (Lepidoptera, Noctuidae) // Buletin de Informare Societatea Lepidopterologica Romana. — Cluj-Napoca, 1994 (1995). — N 5 (3–4). — P. 169–186.
163. *Romaniszyn, J.* Fauna owadów okolic Lwowa. Macrolepidoptera. Pierwsze uzupełnienie // Polskie pismo entomologiczne. — 1923. — T. 2, Z. 1. — P. 35–37.
164. *Romaniszyn, J., Schille, F.* Fauna motyli Polski. T. 1 // Prace monographiczne Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1930. — Tom 6. — 552 p.
165. *Schille, F.* Für die galizische Landesfauna neue und seltene Lepidopteren // Zeitschrift für wissenschaftliche Insektenbiologie. — Berlin, 1918. — Bd. 14 (5/6). — P. 119–122.
166. *Schille, F.* Materjały do fauny owadów krajowych Czesc I. // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1911. — Tom 45. — S. 101–111.
167. *Schille, F.* Nowe i mało znane formy motyli fauny Polski // Polskie pismo entomologiczne. — 1926. — Tom 5, Z. 1–2. — S. 73–77.
168. *Schille, F.* Rzadkie i aberatywne motyle mego zbioru // Polskie pismo entomologiczne. — 1924. — Tom 3, Z. 1–2. — S. 2–18.
169. *Sołtys, E.* Motyle większe (Macrolepidoptera) okolic Szklą (Ziemia Jaworowska) // Fragmenta faunistica Musei zoologici Polonici. — 1938. — Tom 3, N 16. — S. 251–314.
170. *Sołtys, E.* Uzupełnienia do fauny motyli większych (Macrolepidoptera) okolic Szklą // Polskie pismo entomologiczne. — 1948. — Tom 18 (1939–1948). — S. 60–67.
171. *Speidel, W., Fänger H., Naumann C. M.* The phylogeny of the Noctuidae (Lepidoptera) // Systematic Entomology. — 1996. — Vol. 21. — P. 219–251.
172. *Stockl, A.* Motyle (Lepidoptera) rzadrze i nowi, zebrane w latach 1903 do 1907 w okolicy Lwowa, Janowa, Zolkwi, Mikuliczyna, Zakopanego i t.d. // Kosmos. — 1908. — Roczn. 33. — S. 287–302.
173. *Stockl, A.* Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe, zebrane w latach 1908 do 1910 w okolicach Lwowa, Janowa, Mikuliczyna i Worochty. Cz. II // Kosmos. — 1911. — Roczn. 35. — S. 210–224.
174. *Stockl, A.* Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe, zebrane w latach 1911 do 1921 w okolicach Lwowa, Janowa, Mikuliczyna i Worochty. Cz. III // Polskie pismo entomologiczne. — 1922 — Tom 1, Z. 2. — S. 48–73.
175. *Szanyi, S.* A Nagydobronyi Vadvédelmi Rezervátum és környéke nagylepkefaunája (Macrolepidoptera) // Állattani Közlemények. — 2012. — N 97 (1). — P. 11–23.
176. *Szanyi, S.* A volt Szernye-láp környékének nagylepkegyűjtései és faunaösszetétele. — Tudományos Diákköri Dolgozat. — Debreceni Egyetem, Természettudományi Kar Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék. — 2010. — 48 p.
177. *Viertl, A.* Przyczynek do fauny Galicyi // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1872. — Tom 6. — S. 57–69.
178. *Viertl, A.* Beiträge zur Lepidopterenfauna der Osterreichisch — Ungarischen Monarchie // Entomologische Zeitschrift. — 1897. — Bd. 11. — P. 69–71, 77–78, 93–94, 101–102, 109–110, 125, 141, 149, 173–174.
179. *Werchratski, J.* Motyle większe Stanislawowa i okolicy // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1893. — Tom 28. — S. 167–266.
180. *Werchratski, J.* Przyczynek do krajowej fauny motylej // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1869. — Tom 3. — S. 50–55.
181. *Wierzejski, A.* Zapiski z wycieczki podolskiej // Sprawozdanie Komisji fizyograficznej P. A. U. — 1867. — Tom 1. — S. 165–179.
182. *Witt, T. J., Ronkay, L.* (eds.). Noctuidae Europaeae. Vol. 13. Lymantriinae — Arctiinae, incl. Phylogeny and Check list of the Quadridifid Noctuoidea of Europe. — Sorø : Entomological Press, 2011. — 448 p.
183. *Yela, J. L., Kitching, I. J.* La Filogenia de Noctuidos revisada (Insecta : Lepidoptera : Noctuidae) // Boln S.E.A. — 1999. — Vol. 26. — P. 485–520.
184. *Zahiri, R., Lafontaine, J. D., Holloway, J. D. et al.* Major lineages of Nolidae (Lepidoptera, Noctuoidea) elucidated by molecular phylogenetics // Cladistics. — 2012. — N 1. — P. 1–23.

Еколого-фауністичний огляд нолід (Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera) фауни України — Геряк, Ю. М., Жаков, О. В., Костюк, І. Ю., Сергієнко, В. М. — Наведені результати еколого-фауністичних досліджень представників родини ноліди (Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera) фауни України. Встановлено, що станом на сьогодні, таксономічний список нолід фауни України налічує 24 види, що належать до 7 родів і 2 підродин. У тому числі 4 види: *Meganola kolbi*, *Nola ronkayorum*, *Nycteola*

sveticus та *N. kuldzhana* — вперше виявлені в Україні. При тому *Nycteola sveticus* також вперше виявлений у Карпатському регіоні. Ще 9 видів вперше зареєстровано у Волинській, 5 — у Черкаській, по 3 — у Вінницькій, Донецькій і Хмельницькій, по 2 — у Житомирській, Миколаївській, Сумській і Тернопільській та по 1 — у Київській, Кіровоградській, Львівській, Херсонській і Чернівецькій областях. Виявлено що серед Nolidae фауни України переважають ксеротермофільні екотонні (лісо-лучні та лісостепові) види. Переважна більшість нолід фауни України є дендро- і тамнобіонтами та розвиваються на рослинах з родин Salicaceae та Fagaceae, менше — на Rosaceae. Серед дендротамнофагів домінує олігофагія, тоді як серед хортофагів — поліфагія. Для більшості видів з родини Nolidae на території України властивий бівольтинний річний цикл розвитку. На території України 11 видів нолід є стенобіонтними, вузьколокальними та вразливими, через що потребують особливої охорони.

Ключові слова: ноліди, Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera, поширення, нові знахідки, фауна, Україна.

Эколого-фаунистический обзор нолид (Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera) фауны Украины — Геряк, Ю. Н., Жаков, А. В., Костюк, И. Ю., Сергиенко, В. М. — Приведены результаты эколого-фаунистических исследований представителей семейства нолиды (Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera) фауны Украины. Установлено, что на сегодняшний день таксономический список нолид фауны Украины насчитывает 24 вида, относящихся к 7 родам и 2 подсемействам. В том числе 4 вида: *Meganola kolbi*, *Nola ronkayorum*, *Nycteola sveticus* и *N. kuldzhana* — впервые обнаружены в Украине. При этом *Nycteola sveticus* также впервые найден в Карпатском регионе. Еще 9 видов впервые зарегистрированы в Волынской, 5 — в Черкасской, по 3 — в Винницкой, Донецкой и Хмельницкой, по 2 — в Житомирской, Николаевской, Сумской и Тернопольской и по 1 — в Киевской, Кіровоградской, Львовской, Херсонской и Черновицкой областях. Обнаружено что среди Nolidae фауны Украины преобладают ксеротермофильные экотонные (лесо-луговые и лесостепные) виды. Подавляющее большинство нолид фауны Украины является дендро- и тамнобионтами и развиваются на растениях из семейств Salicaceae и Fagaceae, реже — на Rosaceae. Среди дендротамнофагов доминирует олигофагия, тогда как среди хортофагов — полифагия. Для большинства видов семейства Nolidae на территории Украины присущий бивольтинный годовой цикл развития. На территории Украины 11 видов нолид являются стенобионтными, узколокальными и уязвимыми, в связи с чем нуждаются в особой охране.

Ключевые слова: нолиды, Nolidae, Noctuoidea, Lepidoptera, распространение, новые находки, фауна, Украина.

Адреса для зв'язку: Державний природознавчий музей НАН України; вул. Театральна, 18, м. Львів, 79005 Україна; e-mail: yu.ger@ukr.net